NAŠA BANKA A.D.
BIJELJINA
Broj: 07-1-6213-1
Datum: 30-04-2020 20___ god.

„Naša banka" a.d. Bijeljina

Izvještaj nezavisnog eksternog revizora
i
finansijski izvještaji za 2019. godinu

BDO

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 - 6
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	
Izvještaj o ukupnom rezultatu	
Izvještaj o finansijskom položaju	
Izvještaj o promjenama na kapitalu	
Izvještaj o tokovima gotovine	
Napomene uz finansijske izvještaje	1 – 84

Tel: +387 51 225 011
Fax: +387 51 225 012
www.bdo.ba

Ive Andrića 15
78000 Banja Luka
Republika Srpska, BiH

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke a.d. Bijeljina

Mišljenje

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja "Naše Banke" a.d. Bijeljina ("Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2019. godine, izvještaj o ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama na kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, kao i napomene uz finansijske izvještaje, uključujući i pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2019. godine, kao i rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske i propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije (MSR) i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Naše odgovornosti u skladu sa tim standardima detaljnije su opisane u odjeljku našeg izvještaja *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa *Kodeksom etike za profesionalne računovođe* Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe *(IESBA Kodeks), zajedno sa etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srpskoj* i ispunili smo i druge naše etičke odgovornosti u skladu sa ovim *zahtjevima* i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Skretanje pažnje

Skrećemo pažnju na Napomene 29.6 i 31. uz finansijske izveštaje, u kojima je obelodanjeno da je Banka dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa limitima propisanim Zakonom o bankama Republike Srpske i odlukama Agencije za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: "ABRS"). Na dan 31. decembra 2019. godine sledeći pokazatelji nisu bili usaglašeni sa propisanim limitima ABRS: odnos stalne imovine i regulatornog kapitala i izloženost banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica (u dva slučaja). Takođe, Banka je dana 1. januara 2020. godine proknjižila efekte primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo Republike Srpske ("Službeni glasnik RS" broj 48/19) i nakon toga stopa adekvatnosti regulatornog kapitala na dan 1. januara 2020. godine iznosi 15.23% i na minimumu je propisanom za Banku od strane ABRS (15%). Rukovodstvo Banke preduzima sve neophodne aktivnosti kako bi se pokazatelji doveli u zakonski definisane okvire u najkraćem mogućem roku. Naše mišljenje ne sadrži rezervu po ovom pitanju.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Bijeljina (Nastavak)

Ključna pitanja revizije

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji pojedinčanih finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ova pitanja su obrađena u kontekstu revizije finansijskih izvještaja u cjelini, kao i u formiranju našeg mišljenja o njima i mi ne izražavamo posebno mišljenje o ovim pitanjima. Pored pitanja opisanog u odeljku *Materijalno značajna neizvesnost koja se odnosi na stalnost poslovanja*, utvrdili smo da i dole opisana pitanja treba da budu ključna pitanja revizije saopštena u našem izveštaju.

	Rezervisanja za kreditne gubitke (u skladu sa internom metodologijom kao i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske)

Ključno pitanje revizije

Banka obračunava rezervisanja za kreditne gubitke u skladu sa konceptom očekivanog kreditnog gubitka uvedenog kroz implementaciju MSFI 9. Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka je formirala ispravku vrednosti i rezervisanja za gubitke za finansijska sredstva u iznosu od KM 25,642 hiljade za finansijsku aktivu u obimu od ukupno KM 198,385 hiljade, kao i rezervisanja za gubitke po vanbilansmoj aktivi u iznosu od KM 147 hiljada za rizičnu vanbilansnu aktivu u iznosu od KM 13,478 hiljada. Ova rezervisanja za gubitke predstavljaju najbolju procjenu rukovodstva u pogledu očekivanih gubitaka za kreditni portfolio na datum bilansa stanja. Određivanje iznosa rezervisanja za gubitke po kreditima podrazumijeva visok stepen prosuđivanja, uzimajući u obzir korišćene pretpostavke i procjene.

Kao što je definisano u Metodologiji priznavanja i vrednovanja finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9, Banka kalkuliše dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za cijeli životni vijek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promjene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Banka primjenjuje sljedeća tri nivoa obezvrjeđenja:

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika.
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali da ne postoji objektivni dokaz obezvrjeđenja po osnovu kreditnih gubitaka.
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivan dokaz obezvređenja na izvještajni datum.

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu. Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u nivou 1 kalkulišu se dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubici. Za finansijske instrumente u nivou 2 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za cijeli životni vijek instrumenta. Za finansijske instrumente u nivou 3 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za cijeli životni vijek instrumenta na bazi procjene očekivanih novčanih tokova kao i očekivanih priliva od realizacije kolaterala.

Banka računa i rezervu u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske zavisno od dana kašnjenja, finansijskog položaja dužnika i instrumenta obezbjeđenja, kao i propisanih postotaka rezervisanja.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Bijeljina (Nastavak)

Ključna pitanja revizije (Nastavak)

	Rezervisanja za kreditne gubitke (u skladu sa internom metodologijom kao i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacijom aktive banaka od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske) (Nastavak)

Ključno pitanje revizije (Nastavak)

Nedostajuća rezerva za procijenjene gubitke predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procijenjene gubitke obračunate u skladu sa gore navedenom Odlukom i utvrđenog iznosa ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika, koja su u skladu sa računovodstvenom politikom Banke objelodanjenom u Napomeni 3.7. iskazana na teret rashoda u bilansu uspjeha (Napomena 8). Na dan 31. decembra 2019. godine nedostajući iznos regulatornih rezervi obračunat je u iznosu od KM 5,609 hiljada (Napomena 8(c)). Nedostajuća rezerva za procijenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke.

Veza sa objelodanjivanjem u napomenama

Napomene 3.7, 8. i 29.1 uz finansijske izvještaje.

Primjenjene procedure revizije

U cilju procjene prikladnosti utvrđenih rezervisanja za gubitke po kreditima, mi smo:

- Procijenili značajne procese kreditnog poslovanja.
- Identifikovali i testirali sistem interne kontrole, posebno ključne kontrole uključene u odobravanje kredita, tekući proces praćenja i ranog otkrivanja problema u naplati, i značajnih povezanih lica, i izvršili testiranje sistema interne kontrole za ispravno određivanje kategorije komitenata i odmjeravanje sredstava obezbjeđenja.
- Testirali, koristeći uzorke, da li su objektivni dokazi obezvrjeđenja u potpunosti identifikovani i procijenili da li su se desili događaji koji značajno utiču na sposobnost otplate dugova dužnika u vezi sa kreditima i plasmanima za koje se smatra da su u docnji. Takođe smo procijenili pojedinačna rezervisanja za gubitke po kreditima za uzorak kredita i plasmana na bazi kritičke procjene novčanih tokova za koje je Banka procijenila da će biti primljeni od naplate plasmana i kamate, odnosno iz sredstava obezbjeđenja, kako bismo mogli da procijenimo adekvatnost rezervisanja za gubitke po kreditima navedene u finansijskim izvještajima.
- Procijenili pouzdanost statističkih modela korišćenih za obračun grupnih rezervisanja za gubitke po kreditima:
  - izvršili smo provjeru ulaznih podataka i postavku statističkih modela korišćenih za obračun parametara za kalkulaciju rezervisanja, kao i provjeru samog obračuna parametara;
  - procjenu adekvatnosti vrijednosti sredstava obezbjeđenja korišćenih u obračunu rezervisanja; i
  - provjeru kalkulacije za obračun rezervisanja na odabranom uzorku kredita i pasmana;

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Bijeljina (Nastavak)

Ključna pitanja revizije (Nastavak)

	Rezervisanja za kreditne gubitke (u skladu sa internom metodologijom kao i Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacijom aktive banaka od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske) (Nastavak)

Primjenjene procedure revizije

- Za uzorak pojedinačno obezvrijeđenih kredita, analizirali smo najnovija dešavanja kod dužnika i osnovu mjerenja vrijednosti obezvrjeđenja, i razmotrili da li su ključna prosuđivanja bila adekvatna kada se uzmu u obzir okolnosti dužnika. Takođe smo ponovo izvršili obračun obezvrjeđenja utvrđen od strane rukovodstva Banke. Pored toga, testirali smo ključne ulazne podatke za obračun obezvrjeđenja, uključujući očekivane buduće tokove gotovine i vrednovanje kolaterala u posjedu i razmotrili sa rukovodstvom Banke da li su procjene vrijednosti bile ažurne, konzistentne sa strategijom koja se slijedi u pogledu određenog dužnika i adekvatne za tu svrhu.
- Na odabranom uzorku preračunata su i rezervisanja koja Banka računa u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske zavisno od dana kašnjenja, finansijskog položaja dužnika i instrumenta obezbjeđenja, kao i propisanih postotaka rezervisanja u svrhu provjere adekvatnosti navedenih.

Procijenili smo adekvatnost objelodanjivanja Banke obuhvaćene u Napomeni 8. finansijskih izvještaja.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Banke je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske koji regulišu finansijsko izvještavanje banaka kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izvještaja, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Banke da nastavi poslovanje po načelu stalnosti, objelodanjujući, kada je to primjenljivo, pitanja koja se odnose na nastavak poslovanja i korišćenje računovodstvene osnove stalnosti poslovanja, osim ukoliko rukovodstvo ne namjerava da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje odgovorna su za nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja Banke.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Bijeljina (Nastavak)

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izvještaje (Nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naš cilj je da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji u cjelini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed kriminalne radnje ili greške, i da izdamo izvještaj revizora koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje je visok nivo uvjeravanja, ali nije garancija da će revizija izvršena u skladu sa MSR uvijek otkriti materijalno značajan pogrešan iskaz kada on postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati usljed kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ukoliko se može u razumnoj mjeri očekivati da oni, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu sa MSR, mi koristimo profesionalno prosuđivanje i zadržavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procjenjujemo rizike od materijalno značajnog pogrešnog iskaza u finansijskim izvještajima, nastalog usljed kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i izvršavamo revizorske procedure koje odgovaraju tim rizicima i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da obezbijede osnovu za naše mišljenje. Rizik od neotkrivanja materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed kriminalne radnje je veći od rizika od materijalno značajnog pogrešnog iskaza nastalog usljed greške, pošto kriminalna radnja može podrazumijevati tajne sporazume, falsifikovanje, namjerne propuste, lažne iskaze ili zaobilaženje interne kontrole.
- Sagledavamo interne kontrole koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo adekvatnost primjenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena i sa njima povezanih objelodanjivanja izvršenih od strane rukovodstva.
- Donosimo zaključak o adekvatnosti primjene načela stalnosti poslovanja od strane rukovodstva i, da li, na osnovu pribavljenih revizijskih dokaza, postoji materijalno značajna neizvjesnost u vezi sa događajima ili okolnostima koji mogu izazvati značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Banke da nastavi poslovanje po načelu stalnosti. Ukoliko zaključimo da postoji materijalno značajna neizvjesnost, mi smo u obavezi da skrenemo pažnju u našem izvještaju revizora na odgovarajuća objelodanjivanja navedena u finansijskim izvještajima, ili da modifikujemo naše mišljenje, ukoliko su takva objelodanjivanja neadekvatna. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma našeg izvještaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu prozrokovati da Banku prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Dajemo ocjenu opšte prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izvještaja, uključujući i objelodanjivanja, kao i da li finansijski izvještaji prikazuju potkrepljujuće transakcije i događaje na način kojim se postiže istinita i objektivna prezentacija.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Naše Banke A.D. Bijeljina (Nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (Nastavak)

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenom revizije i značajnim nalazima revizije, uključujući i značajne nedostatke u internim kontrolama koje identifikujemo tokom naše revizije.

Takođe obezbjeđujemo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da se pridržavamo relevantnih etičkih zahtjeva u vezi sa nezavisnošću i da ćemo im saopštiti sve odnose i ostala pitanja za koje se u razumnoj mjeri može očekivati da se odražavaju na našu nezavisnost, i, gdje je to primjenljivo, odgovarajuće mjere zaštite.

Od pitanja saopštenih licima ovlašćenim za upravljanje, određujemo ona pitanja koja su bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i, shodno tome, predstavljaju ključna pitanja revizije. Mi opisujemo ova pitanja u našem izvještaju revizora, osim ukoliko zakon ili regulativa isključuju javno objelodanjivanje u vezi sa pitanjem ili, kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, odlučimo da pitanje ne bi trebalo da se saopšti u našem izvještaju zbog toga što se u razumnoj mjeri može očekivati da negativne posljedice saopštavanja prevaziđu korist za javni interes od saopštavanja tog pitanja.

Partner angažovanja na reviziji čiji je rezultat rada ovaj izvještaj nezavisnog revizora je Velemir Janjić.

Društvo za reviziju BDO d.o.o. Banja Luka

Ive Andrića 15
78000 Banja Luka
Republika Srpska

10. mart 2020. godine

Velemir Janjić
Ovlašćeni revizor
BDO d.o.o. Banja Luka

Društvo za konsalting i reviziju BDO d.o.o. Banja Luka

IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU ZA PERIOD KOJI SE ZAVRŠAVA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE
(BILANS USPJEHA)
(U hiljadama BAM)

OPIS	Napomena	2019.	2018.
Prihodi od kamata	5	6,170	6,580
Rashodi od kamata	5	(1,845)	(2,166)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu kamata		**4,325**	**4,414**
Prihodi od naknada i provizija	6	5,080	5,103
Rashodi od naknada i provizija	6	(933)	(693)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu naknada i provizija		**4,147**	**4,410**
Neto dobici po osnovu prodaje HOV i udjela (učešća)		-	4
Neto prihodi po osnovu kursnih razlika, neto	7	233	258
Neto rashodi po osnovu ukidanja rezervisanja za obaveze		(3)	(10)
Ostali prihodi iz operativnog poslovanja		4	-
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvrijeđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	8	3,579	(2,922)
Neto operativni prihod		**12,285**	**6,154**
Rashodi operativnog poslovanja	12	(3,699)	(4,930)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9	(4,341)	(4,519)
Troškovi amortizacije	10	(1,821)	(798)
Ostali prihodi	11	1,177	827
Ostali rashodi	12	(3,546)	(7,746)
Poslovni gubitak		**55**	**(11,012)**
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja		**55**	**(11,012)**
Porez na dobit	13	(31)	(58)
Dobitak po osnovu odloženih poreskih sredstava i obaveza		-	240
Dobitak/(gubitak) posle oporezivanja		**24**	**(10,830)**
Ostali dobici i gubici u periodu			
Dobici / (gubici) po osnovu smanjenja revalorizacionih rezervi na osnovnim sredstvima i nematerijalnim sredstvima		(149)	(3,341)
Ostali ukupan rezultat u periodu		**(149)**	**(3,341)**
Ukupan rezultat za obračunski period		**(125)**	**(14,171)**

Bijeljina, 28. februar 2020. godine

Jadranka Marković
Direktor
Sektora računovodstva i izveštavanja

Petar Lazić
Član uprave

NAŠA BANKA A.D. BIJELJINA 5

Ružica Janković
Predsjednica uprave

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE
(BILANS STANJA)
(U hiljadama BAM)

	Napomena	31.12.2018.	31.12.2018.
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	14	51,920	40,378
Hartije od vrednosti	15	10,501	601
Krediti i plasmani bankama	16	24,005	29,782
Krediti i plasmani komitentima	17	82,889	90,611
Udeli (učešća)		355	355
Nematerijalna imovina	18	379	233
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	9,594	9,245
Investicione nekretnine	19	2,607	2,352
Odložena poreska sredstva		240	240
Stalna sredstva namijenjena prodaji	20	2,088	2,408
Ostala sredstva	21	4,621	3,523
UKUPNA AKTIVA		**189,199**	**179,728**
PASIVA			
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija	22	2,753	9,063
Depoziti klijenata	23	142,029	132,798
Obaveze po kreditima	22	16,095	17,810
Rezervisanja	24	372	335
Ostale obaveze i PVR	25	2,762	1,496
UKUPNE OBAVEZE		**164,011**	**161,502**
Akcijski kapital	26	23,832	25,744
Revalorizacione rezerve		1,245	1,394
Zakonske rezerve		-	3
Dobitak		351	1,915
Gubitak		(240)	(10,830)
UKUPNI KAPITAL		**25,188**	**18,226**
UKUPNA PASIVA		**189,199**	**179,728**

Bijeljina, 28. februar 2020. godine

Jadranka Marković
Direktor
Sektora računovodstva i izveštavanja

Petar Lazić
Član uprave

NAŠA BANKA A.D. 5 BIJELJINA

Ružica Janković
Predsjednica uprave

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU ZA PERIOD KOJI SE ZAVRŠAVA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE
(U hiljadama BAM)

	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Akumulisan i rezultat	UKUPNO
Stanje na dan 31. decembra 2017. godine	**25,744**	**4,735**	**1,329**	**1,803**	**33,611**
Efekti ispravke grešaka	-	-	(1)	1	-
Ponovo iskazano stanje na dan 01.01.2018.	**25,744**	**4,735**	**1,328**	**1,804**	**33,611**
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	-	(3,341)	-	61	(3,280)
Neto dobici/gubici perioda priznati direktno u kapitalu	-	-	-	51	51
Efekat prve primene MSFI 9	-	-	(1,325)	-	(1,325)
Gubitak tekuće godine	-	-	-	(10,830)	(10,830)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**25,744**	**1,394**	**3**	**(8,915)**	**18,226**
Pokriće gubitka	(8,912)	-	(3)	8,915	-
Emisija akcijskog kapitala	7,000	-	-	-	7,000
Dobitak tekuće godine	-	-	-	24	24
Prenos u neraspoređenu dobit za otuđena osnovna sredstva	-	(87)	-	87	-
Umanjenje po osnovu otuđenja opreme	-	(55)	-	-	(55)
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava	-	(7)	-	-	(7)
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**23,832**	**1,245**	**-**	**111**	**25,188**

Bijeljina, 28. februar 2020. godine

Jadranka Marković
Direktor
Sektora računovodstva i izveštavanja

Petar Lazić
Član uprave

NAŠA BANKA A.D. BIJELJINA

Ružica Janković
Predsjednica uprave

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE ZA PERIOD KOJI SE ZAVRŠAVA NA DAN 31. DECEMBRA 2019. GODINE
(U hiljadama BAM)

	Period završen 31. decembra	
	2019	**2018**
NOVČANI TOKOVI IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Primici kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	13,309	10,001
Isplate kamata	(2,462)	(2,847)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	-	64
Novčane isplate zaposlenim i dobavljačima	(10,224)	(9,003)
Primici i isplate po vanrednim stavkama	(121)	(2,002)
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	8,882	(4,014)
Depoziti klijenata	3,093	10,836
Plaćeni porez na dobit	(20)	(112)
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	12,457	**2,923**
NOVČANI TOKOVI IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANjA		
Primici dividendi	138	-
Kupovina (prodaja) nematerijalne aktive	-	32
Kupovina (prodaja) materijalne aktive	(536)	(104)
(Prodaja) drugih ulaganja	(11,397)	3,351
Neto novčana sredstva iz ulagačkih aktivnosti	**(11,795)**	(602)
NOVČANI TOKOVI OD AKTIVNOSTI FINANSIRANjA		**2,677**
Primici od izdavanja akcija	7,000	-
Kamata plaćena na pozajmice	(205)	-
Uzete pozajmice	2,436	189
Povrat pozajmica	(4,151)	8,314
Neto novčana sredstva od finansijskih aktivnosti	**5,080**	(1,477)
NETO PORAST NOVČANIH SREDSTAVA I NOVČANIH EKVIVALENATA	5,742	**6,648**
NOVČANA SREDSTVA I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU PERIODA	**69,448**	12,248
EFEKTI PROMJENE DEVIZNIH KURSEVA	20	**57,189**
NOVČANA SREDSTVA I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU PERIODA	**75,210**	11
		69,448

Bijeljina, 28. februar 2020. godine

Jadranka Marković
Direktor
Sektora računovodstva i izveštavanja

Petar Lazić
Član uprave

Ružica Janković
Predsjednica uprave

NAŠA BANKA A.D. BIJELJINA

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 2019

NAŠA BANKA A.D. BIJELJINA

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI

Naša Banka A.D. Bijeljina (u daljem tekstu Banka) nastala je promjenom vlasničke strukture (jul 2019.godine) kao i promjenom naziva (novembar 2019. godine) i pravni je sljedbenik Pavlovic International Bank A.D. Slobomir, Bijeljina.

Banka je osnovana je kao akcionarsko društvo pod nazivom Pavlović International Bank A.D. Slobomir Bijeljina, dana 6. marta 1999. godine od strane bračnog para Miroslave i Slobodana Pavlović. Osnivanje Banke je registrovano u Osnovnom sudu u Bijeljini Rješenjem broj Fi - 260/01. od 2. aprila 2001. godine.

Na dan 30. septembra 2001. godine, izvršeno je pripajanje Pavlović International Bank a.d. Slobomir – Bijeljina Semberskoj banci a.d. Bijeljina. Banka posluje na osnovu rješenja Okružnog suda u Bijeljini Fi-894/2001 od 27. novembra 2001. godine. Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tesktu: "ABRS") je dala saglasnost za osnivanje Banke Odlukama 05-1211-1/2001 i 05-1212-1/2001.

Na dan 1. novembra 2002. godine, Banka je izvršila pripajanje Privredne banke a.d. Brčko, što je ABRS odobrila nakon datuma pripajanja Rješenjem broj 03-32-1623-1/02, od 31. decembra 2002. godine. Na osnovu pripajanja, osnovana je nova filijala Banke u Brčkom.

Na dan 1. aprila 2003. godine, Banka je izvršila pripajanje Privredne banke a.d. Doboj – u privremenoj upravi, što je takođe ABRS odobrila, nakon datuma pripajanja, svojim Rješenjem broj 03-31-1622-6/2, od 27. maja 2003. godine. Na osnovu pripajanja, osnovana je nova filijala Banke u Doboju.

Skupština Banke je na sjednici održanoj dana 1. aprila 2019. godine donijela Odluku o pokriću gubitka i smanjenju osnovnog kapitala u ukupnom iznosu od 10,830,204 KM na teret zakonskih rezervi u iznosu od 2,884 KM, rezervi iz dobiti iz prethodnih godina u iznosu od 1,915,454 KM i na teret osnovnog kapitala redovnih akcija u iznosu od 8,911,866 KM. Takođe, na istoj sjednici donijeta je i Odluka o smanjenju osnovnog kapitala za iznos od 8,911,866 KM, te on nakon smanjenja iznosi 16,832,313 KM i sastoji se od 10,832,313 redovnih akcija klase "A" pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM i 6,000 hiljada prioritetnih nekumulativnih konvertibilnih akcija klase "B" pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM. Skupština je na istoj sjednici donijela i odluku o XVIII emisiji redovnih akcija po osnovu smanjenja osnovnog kapitala (emitovano je 10,832,313 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM). ABRS je 12. aprila 2019. godine donijela Rješenje broj 03-526-5/2019 kojim je dala odobrenje na XVIII emisiju akcija, a ista je upisana u Registar emitenata kod Komsije za hartije od vrijednosti Republike Srpske 19. aprila 2019. godine. Akcije su registrovane kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka 25. aprila 2019. godine, dok je Okružni privredni sud u Bijeljini donio Rješenje o registraciji smanjenja kapitala 29. maja 2019. godine.

Skupština Banke je na sednici održanoj dana 1. aprila 2019. godine donijela Odluku o povećanju osnovnog kapitala za iznos od 7,000 hiljada KM iz XIX emisije akcija, javnom ponudom na Banjalučkoj berzi, kojom se emituje 7,000 hiljada redovnih akcija klase "A" pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM. ABRS je 12. aprila 2019. godine donijela Rješenje broj 03-527-5/2019 kojim je dato odobrenje na XIX emisiju akcija. Dana 22. jula 2019. godine realizovana je cjelokupna količina od 7,000 hiljada akcija po nominalnoj vrijednosti od strane privrednog društva Pavgord d.o.o. Foča u iznosu od 5,250 hiljada akcija i privrednog društva Galens Invest d.o.o. Novi Sad, Republika Srbija u iznosu od 1,750 hiljada akcija. Komsija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je donijela Rješenje o proglašenju emisije uspješnom pod brojem 05-3-233 dana 29. jula 2019. godine. Akcije su registrovane kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka 30. jula 2019. godine.

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI (Nastavak)

Skupština Banke je na sjednici održanoj 29. oktobra 2019. godine donijela odluku o promjeni naziva Banke u Naša banka A.D. Bijeljina i usvojen je novi Statut Banke.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, i u skladu sa propisima Republike Srpske dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka se sastojala od centrale u Bijeljini i 6 filijala u: Bijeljini, Brčkom, Doboju, Banjoj Luci, Zvorniku i Istočnom Sarajevu sa ukupno 11 ekspozitura, 9 agencija i 1 šalterom. Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka je imala 183 zaposlena radnika (2018. godine – 189 zaposlenih radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

Finansijski izvještaji su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti, osim za revalorizaciju određenih finansijskih instrumenata, nekretnina i opreme koji su vrednovani po fer vrijednosti, kao što je objašnjeno kasnije u računovodstvenim politikama.

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI), koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2009. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Republike Srpske, Zakonu o bankama Republike Srpske, regulative Agencije za bankarstvo Republike Srpske, propisima Centralne banke Bosne i Hercegovine i ostalim propisima u Republici Srpskoj, koji regulišu poslovanje banaka i finansijsko izvještavanje.

Propisi o računovodstvu koji se primjenjuje u RS zasnovani su na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji ("Zakon"), (Službeni glasnik 94/15). Banke pripremaju i prezentuju svoje finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima ("MRS"), njihovim izmjenama i tumačenjima (interpretacije standarda), Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i njihovim izmjenama i tumačenjima ("Interpretacije Međunarodnog finansijskog izvještavanja") izdat od strane IASB-a, ali prevedeno i objavljeno od strane Saveza računovođa i revizora Republike Srpske (po ovlašćenju Računovodstvene komisije Bosne i Hercegovine broj 2-11 / 06).

MRS, MSFI i tumačenja izdata od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Odbora za tumačenja međunarodnog finansijskog izvještavanja od 31. decembra 2014. prevedeni su i objavljeni od strane Saveza računovođa i revizora Republike Srpske. Upravni Odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske 4. oktobra 2017. godine donio je odluku br 295/17 “Odluku o utvrđivanju i objavljivanju Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje i osnovnih tekstova Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), odnosno Međunarodnih Standarda Finansijskog Izvještavanja (MSFI)”. Navedenom Odlukom utvđuju se i objavljuju prevodi standarda i tumačenja izdatih od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 31. decembra 2014. godine, a koji se počinju primjenjivati u Republici Srpskoj za finansijske izvještaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2018. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje (Nastavak)

Dodatno, Agencija za bankarstvo Republike Srpske je svojim dopisom prema Udruženju Banaka Bosne i Hercegovine br 05-500-1572-3/17 od 16. oktobra 2017. godine, naložila primjenu naredna tri standarda koji nisu prevedeni u Republici Srpskoj niti objavljeni na stranici Saveza RR RS:

MSFI 9 „Finansijski Instumenti“
MSFI 15 „Prihodi od ugovora sa kupcima“
MSFI 16 „Lizing“

Iznosi u finansijskim izvještajima u prilogu su izraženi u hiljadama Konvertibilnih marka (u hiljadama KM).

Konvertibilna marka predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine za poslovnu 2019. godinu koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine

Veći broj novih standarda, tumačenja standarda i izmjena i dopuna postojećih standarda se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2019. godine i stoga su primjenjivi na pojedinačne finansijske izveštaje Banke na dan 31. decembra 2019. godine:

- MSFI 16 “Lizing” određuje kako će entitet priznavati, vrednovati, prezentovati i objelodanjivati lizing. Efekti primjene ovog standarda na pojedinačne finansijske izvještaje Banke objelodanjeni su u nastavku Napomene 2.2. (a).
- IFRIC 23 “Neizvesnosti u vezi sa tretmanom poreza na dobitak” određuje utvrđivanje oporezivog dobitka (gubitka), poreske osnovice, neiskorišćene poreske gubitke, neiskorišćene poreske kredite i poresku stopu u okolnostima kada postoji neizvjesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak u skladu sa MRS 12. Tumačenje naročito pruža smjernice za:
  - Razmatranje poreskih tretmana pojedinačno ili u cjelini;
  - Razmatranje pretpostavki za ispitivanje od strane poreskih organa;
  - Utvrđivanje oporezivog dobitka (gubitka), poreske osnovice, neiskorišćenih poreskih gubitaka, neiskorišćenih poreskih kredita i poreske stope; i
  - Računovodstveno obuhvatanje (efekata) usled promjena okolnosti i činjenica.
- Izmjene MSFI 9 “Finansijski instrumenti” - Karakteristike avansa (plaćanja unaprijed) sa negativnom kompenzacijom. Mijenjaju postojeći zahtjev MSFI 9 u pogledu prava da se plati ili primi razumna kompenzacija za raniji raskid ugovora kako bi se dozvolilo vrednovanje takvih finansijskih sredstava po amortizovanoj vrijednosti (ili, u zavisnosti od poslovnog modela po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat), čak i u situaciji plaćanja sa negativnom nadoknadom.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine (Nastavak)

- Izmjene MRS 19 "Primanja zaposlenih" – Izmjene, umanjenje ili izmirenje planova naknada su:
  - Ukoliko se desi izmjena, umanjene ili izmirenje plana, sada je obavezno da se trošak tekuće usluge i neto kamate perioda prilikom ponovnog vrednovanja, tj. nakon što je na snagu stupila izmjena, umanjenje ili izmirenje plana primanja zaposlenih, utvrđuju korišćenjem ažuriranih aktuarskih pretpostavki.
  - Pored toga, uključene su izmjene u cilju pojašnjenja efekta izmjene, umanjena ili izmirenja plana primanja zaposlenih na zahtjeve u vezi sa ograničenjem imovine.
- Izmjene MRS 28 "Investicije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate" – Dugoročna ulaganja u pridružene entitete i zajedničke poduhvate pojašnjava da entitet primjenjuje MSFI 9 "Finansijski instrumenti" na dugoročna ulaganja u pridružene entitete i zajedničke poduhvate koja čine dio neto investicije u pridruženi entitet ili zajedničko ulaganje, ali na koje se ne primjenjuje metod udjela.
- Godišnja unapređenja MSFI, "Ciklus 2015-2017" uključuju izmjene sledećih standarda:
  - MSFI 3 i MSFI 11 – Izmjene i dopune MSFI 3 razjašnjavaju da, kada entitet stekne kontrolu nad poslovanjem koje predstavlja zajedničko ulaganje, ponovo se vrednuje interes koji ima u tom poslu. Izmjene i dopune u okviru MSFI 11 pojašnjavaju da, kada entitet stekne zajedničku kontrolu nad poslovanjem koji predstavlja zajedničko ulaganje, ne vrši se ponovno vrednovanje celokupnog prethodno stečenog interesa u aranžmanu.
  - MRS 12 – Izmene i dopune standarda razjašnjavaju da posledice plaćanja dividendi (uključujući plaćanja po osnovu finansijskih instrumenata klasifikovanih kao kapital) na porez na dobitak treba da budu priznate konzistentno, uzimajući u obzir gdje su priznate prethodne transakcije ili događaji koji su generisali raspodjeljivi dobitak, odnosno u bilansu uspjeha, ostalom ukupnom rezultatu ili kapitalu.
  - MRS 23 - Izmjene i dopune standarda razjašnjavaju da ukupne finansijske obaveze koje se koriste za izračunavanje priznatih troškova pozajmljivanja isključuju pozajmice kojima se posebno finansiraju kvalifikovana sredstva koja su još uvijek u izgradnji ili pripremi. Pozajmljena sredstva koja su direktno namijenjena finansiranju kvalifikovanih sredstava koja su spremna za svoju namijenjenu upotrebu ili prodaju, ili bilo kojih nekvalifikovanih sredstava, treba da budu uključena u sve finansijske obaveze entiteta.

Samo je primjena MSFI 16 rezultirala u promenama računovodstvenih politika Banke i imala efekat na priložene finansijske izveštaje Banke.

Primjena ostalih navedenih standarda, tumačenja standarda i izmjena postojećih standarda nema uticaj na priznata sredstva, obaveze i rezultat poslovanja Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine (Nastavak)

MSFI 16 "Lizing" donosi velike promjene za zakupce i ima značajan efekat na svaki entitet koji ima materijalno značajne iznose zakupa koji su do 1. januara 2019. godine bili obuhvaćeni kao operativni zakup. Nasuprot tome, računovodstveni zahtjevi koji se odnose na zakupodavce su u velikoj meri preuzeti nepromijenjeni iz MRS 17.

MSFI 16 određuje kako će entitet priznavati, vrednovati, prezentovati i objelodanjivati lizing. Standard obezbeđuje jedinstven model za računovodstveno obuhvatanje lizinga, zahtijevajući od zakupca da prizna imovinu i obaveze za sve zakupe osim ukoliko je period zakupa 12 meseci ili kraći ili odgovarajuća imovina ima malu vrednost.

Ključna novina za zakupce je ta da u većini slučajeva zakup rezultira imovinom koja se kapitalizuje (imovina sa pravom korišćenja) zajedno sa priznavanjem obaveze za odgovarajuća plaćanja zakupa, sa efektom na troškove pozajmljivanja (kamate).

Troškovi zakupa po osnovu operativnog lizinga, koji su se ranijih godina (zaključno sa 2018. godinom) evidentirali u okviru ostalih rashoda, od sada se priznaju u okviru troškova amortizacije imovine sa pravom korišćenja (Napomena 10) i rashoda kamata za efekat diskontovanja obaveza po osnovu operativnog lizinga (Napomena 5).

Na datum početka zakupa, zakupac priznaje obavezu za plaćanje zakupa (obavezu za zakup) i imovinu koja predstavlja pravo da se koristi predmetna imovina tokom trajanja zakupa (imovina sa pravom korišćenja). Zahtjev je da se odvojeno priznaju trošak kamate na obavezu zakupa i trošak amortizacije imovine sa pravom korišćenja.

Potrebno je izvršiti ponovno vrednovanje obaveze za zakup po nastanku određenih događaja (promjena u trajanju lizinga, promjena u budućim plaćanjima zakupa usled promjene indeksa ili stope koja se koristi za određivanje tih plaćanja). Zakupac priznaje iznos ponovnog vrednovanja obaveze za zakup kao korekciju vrijednosti imovine sa pravom korišćenja.

Prilikom prelaska na primjenu ovog standarda moguće je izabrati dva pristupa:

- potpuna retrospektivna primjena u okviru koga se kumulativni efekat prve primjene standarda priznaje kao korekcija neraspoređene dobiti na dan 1. januara 2018. godine, pri čemu se uporedni podaci koriguju; ili
- modifikovani retrospektivni pristup u okviru koga se kumulativni efekat prve primjene standarda priznaje kao korekcija neraspoređene dobiti na dan inicijalne primene odnosno na dan 1. januara 2019. godine, pri čemu se uporedni podaci ne koriguju.

Analiza uticaja MSFI 16 "Lizing"

Primena MSFI 16 od 1. januara 2019. godine je značajno uticala na finansijske izveštaje Banke u domenu ugovora o zakupima, kao što je prikazano u pregledima na sledećim stranama.

Banka je odabrala modifikovani retrospektivni pristup za primjenu MSFI 16. Shodno tome, uporedni podaci u pojedinačnim finansijskim izvještajima nisu korigovani, već su prezentovani korišćenjem prethodno važećih računovodstvenih politika.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine (Nastavak)

Analiza uticaja MSFI 16 "Lizing" (Nastavak)

Prilikom prve primjene MSFI 16, imovina sa pravom korišćenja je mjerena u iznosu obaveze po osnovu lizinga, koristeći prosečnu inkrementalnu stopu zaduživanja od 3.9%.

Prva primjena standarda je rezultirala priznavanjem obaveza po osnovu lizinga u iznosu od 1,923 hiljada KM, i, shodno tome, priznavanjem imovine sa pravom korišćenja u iznosu od 1,923 hiljada KM u bilansu stanja na dan 1. januara 2019. godine. Po osnovu prve primjene ovog standarda nije izvršena korekcija neraspoređenog dobitka na dan 1. januara 2019. godine, jer nije bilo efekta na isti.

Banka je definisala primjenu MSFI 16 na sledeći način: za sve ugovore koji su zaključeni na neodređeno vrijeme za obračun u skaldu sa MSFI 16 korišten je period od pet (5) godina, a za ugovore kod kojih je od 01. januara 2019. godine period važenja kraći od 5 godina za obračun u skladu s MSFI 16 korišten je period do isticanja ugovora.

Banka je izabrala da koristi izuzeća koja su predložena standardom na ugovore o zakupu za koje se zakup završava u roku od 12 mjeseci od datuma inicijalne primene, kao i na ugovore o zakupu za koje se predmetna imovina može smatrati imovinom male vrednosti.

Banka je identifikovala ugovore za poslovni prostor, koji su ranije bili priznavani kao operativni lizing, da se kvalifikuju kao zakupi definisani novim standardom.

Standard zahteva određene procjene koje se odnose, prije svega, na period trajanja ugovora o zakupu. Inkrementalna stopa zaduživanja primjenjena za obračun je jednaka kamatnoj stopi dobijenoj kao prosječna cijena kamatonosnih izvora u KM i deviznih izvora Banke.

Rashodi po osnovu operativnog lizinga u bilansu uspeha se uglavnom odnose na kratkoročne lizing ugovore i lizing sredstava male vrednosti.

Informacije o imovini sa pravom korišćenja po osnovu primene MSFI 16, kao i povezanim obavezama po osnovu lizinga objelodanjene su u Napomenama 18. i 25.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine (Nastavak)

Analiza uticaja MSFI 16 "Lizing" (Nastavak)

Efekti prve primjene MSFI 16 na bilans stanja na dan 1. januara 2019. godine

	U skladu sa MRS 17 31. decembar 2018.	Promene u vrednovanju	U skladu sa MSFI 16 1. januar 2019.
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	40,320		40,320
Hartije od vrednosti	601		601
Krediti i plasmani bankama	29,840		29,840
Krediti i plasmani komitentima	90,611		90,611
Udeli (učešća)	355		355
Nematerijalna imovina	233		233
Nekretnine, postrojenja i oprema	9,245	1,923	11,168
Investicione nekretnine	2,352		2,352
Odložena poreska sredstva	240		240
Stalna sredstva namijenjena prodaji	2,467		2,467
Ostala sredstva	3,464		3,464
UKUPNO AKTIVA	**179,728**	**1,923**	**181,651**
PASIVA			
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija	9,063		9,063
Depoziti klijentima	131,321		131,321
Obaveze po kreditima	17,810		17,810
Rezervisanja	335		335
Ostale obaveze i PVR	2,973	1,923	4,896
UKUPNO OBAVEZE	**161,502**	**1,923**	**163,425**
KAPITAL			
Akcijski kapital	25,744	-	25,744
Revalorizacione rezerve	1,394	-	1,394
Zakonske rezerve	3		3
Dobitak	1,915	-	1,915
Gubitak	(10,830)	-	(10,830)
UKUPNO KAPITAL	**18,226**	**-**	**18,226**
UKUPNO PASIVA	**179,728**	**1,923**	**181,651**

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine (Nastavak)

Analiza uticaja MSFI 16 "Lizing" (Nastavak)

Efekti primjene MSFI 16 na bilans stanja na dan 31. decembra 2019. godine

	U skladu sa MRS 17 31. decembar 2019.	Promene u vrednovanju	U skladu sa MSFI 16 31. decembar 2019.
AKTIVA			
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	51,920	-	51,920
Hartije od vrednosti	10,501	-	10,501
Krediti i plasmani bankama	24,005	-	24,005
Krediti i plasmani komitentima	82,889	-	82,889
Udeli (učešća)	355	-	355
Nematerijalna imovina	379	-	379
Nekretnine, postrojenja i oprema	8,937	657	9,594
Investicione nekretnine	2,607	-	2,607
Odložena poreska sredstva	240	-	240
Stalna sredstva namijenjena prodaji	2,088	-	2,088
Ostala sredstva	4,621	-	4,621
UKUPNA AKTIVA	**188,542**	**657**	**189,199**
PASIVA			
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija	2,753	-	2,753
Depoziti klijenata	142,029	-	142,029
Obaveze po kreditima	16,095	-	16,095
Rezervisanja	372	-	372
Ostale obaveze i PVR	1,886	876	2,762
UKUPNE OBAVEZE	**163,135**	**876**	**164,011**
Akcijski kapital	23,832	-	23,832
Revalorizacione rezerve	1,245	-	1,245
Zakonske rezerve	-	-	-
Dobitak	570	(219)	351
Gubitak	(240)	-	(240)
UKUPNI KAPITAL	**25,407**	**(219)**	**25,188**
UKUPNA PASIVA	**188,542**	**657**	**189,199**

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine (Nastavak)

Analiza uticaja MSFI 16 "Lizing" (Nastavak)

Efekti primjene MSFI 16 na bilans uspjeha za 2019. godinu

	U skladu sa MRS 17 2019.	Promene u vrednovanju	U skladu sa MSFI 16 2019.
Prihodi od kamata	6,170	-	6,170
Rashodi od kamata	(1,794)	(51)	(1,845)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu kamata	**4,376**	**(51)**	**4,325**
Prihodi od naknada i provizija	5,080	-	5,080
Rashodi od naknada i provizija	(933)	-	(933)
Neto prihodi/(rashodi) po osnovu naknada	**4,147**	**-**	**4,147**
	-		
Neto prihodi po osnovu kursnih razlika, neto	233	-	233
Neto rashodi po osnovu ukidanja rezervisanja za obaveze	(3)	-	(3)
Ostali prihodi iz operativnog poslovanja	4	-	4
Neto prihod/(rashod) po osnovu obezvrijeđenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki	3,579	-	3,579
Neto operativni prihod	**12,336**	**(51)**	**12,285**
	-		
Rashodi operativnog poslovanja	(4,796)	1,097	(3,699)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(4,341)		(4,341)
Troškovi amortizacije	(556)	(1,265)	(1,821)
Ostali prihodi	1,177	-	1,177
Ostali rashodi	(3,546)	-	(3,546)
Poslovni gubitak	**274**	**(219)**	**55**
	-		
Dobitak/(gubitak) prije oporezivanja	**274**	**(219)**	**55**
Porez na dobit	(31)	-	(31)
Dobitak/(gubitak) posle oporezivanja	**243**	**(219)**	**24**

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA (Nastavak)

2.2. Usvajanje novih i revidiranih standarda (Nastavak)

(b) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke

Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je objavio značajan broj novih i izmijenjenih standarda i IFRIC tumačenja, koji nisu na snazi za godišnji izveštajni period koji počinje 1. januara 2019. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banka namjerava da ih primjeni kada stupe na snagu.

- Izmjene MSFI 3 "Poslovne kombinacije" – Definicija poslovanja (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).
- Izmjene MRS 1 "Prezentacija finansijskih izveštaja" i MRS 8 "Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške" - Definicija materijalnosti, pojašnjenje definicije materijalnosti i usklađivanje definicije korišćene u Konceptualnom okviru za finansijsko izvještavanje i standardima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).
- Izmjene Referenci (upućivanja) u Konceptualnom okviru MSFI. Ovaj dokument obuhvata izmene MSFI 2, MSFI 3, MSFI 6, MSFI 14, MRS 1, MRS 8, MRS 34, MRS 37, MRS 38, IFRIC 12, IFRIC 19, IFRIC 20, IFRIC 22 i SIC-32 zbog usaglašavanja u upućivanjima i navodima novog Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje ili naznake gdje oni upućuju na različitu verziju Konceptualnog okvira za finansijsko izvještavanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).
- Izmjene MSFI 9, MRS 39 i MSFI 7 - "Reforma referentnih kamatnih stopa" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine).
- MSFI 17 "Ugovori o osiguranju" (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine).

Rukovodstvo Banke procjenjuje da primjena prethodno navedenih standarda, tumačenja standarda i izmjena postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni od strane Banke neće imati značajan uticaj na finansijske izvještaje Banke u periodu njihove početne primjene.

2.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izveštaji Banke za 2018. godinu, sastavljeni u skladu sa MSFI, koji su bili predmet revizije.

S obzirom da je Banka odabrala modifikovani retrospektivni pristup za primenu MSFI 16 uporedni podaci u finansijskim izvještajima za 2018. godinu nisu korigovani, već su prezentovani korišćenjem prethodno važećih računovodstvenih politika.

Kao što je objelodanjeno u Napomeni 2.2.(a), prikazan je uticaj i primjena novih i revidiranih MRS/MSFI koji se obavezno primjenjuju prvi put za finansijske periode koji počinju 1. januara 2019. godine sa efektima primene MSFI 16 "Lizing" na bilans stanja na dan prve primjene, odnosno 1. januara 2019. godine, 31. decembra 2019. godine i bilans uspijeha za 2019.godinu.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (Nastavak)

2.4. Stalnost poslovanja

Priloženi finansijski izvještaji Banke su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidivoj budućnosti, koja obuhvata period od najmanje dvanaest mjeseci od datuma finansijskih izvještaja.

2.5. Korišćenje procjenjivanja

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtijeva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Banke. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su izvršene procjene, predmet su redovnih provjera. Ukoliko se putem provjera utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je do promjene došlo.

Oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procjene imaju materijalni značaj za priložene finansijske izvještaje objelodanjene su u Napomeni 4.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda (obračunska osnova). Prihodi od kamate obračunavaju se na dan dospijeća anuiteta za plaćanje, odnosno naplate.

Prihodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje očekivane buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili gde je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije koji su sastavni dio efektivne kamatne stope.

U skladu sa MSFI 9, paragraf 5.4.1., u slučaju finansijskih sredstava koja nisu kupljena ili pri inicijalnom priznavanju obezvrijeđena, i za koje nema očiglednog dokaza obezvređenja na dan izvještavanja, prihod od kamate se priznaje primjenom metode efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva.

U slučaju finansijskih sredstava koja nisu kupljena ili pri inicijalnom priznavanju obezvrijeđena, već je naknadno došlo do značajnog pada njihovog kreditnog kvaliteta, prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

U slučaju obezvređenih sredstava uključujući i kupljena finansijska sredstva ili finansijska sredstva koja su pri inicijalnom priznavanju sadržavala objektivne dokaze o obezvređenju, prihodi od kamate se uvijek priznaju primjenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrijednost (neto osnovicu finansijskog sredstva). Efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik jeste stopa koja diskontuje procijenjene novčane tokove tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog sredstva na amortizovanu vrijuednost za ova sredstva.

Banka u slučaju obezvređenja finansijskog sredstva nastavlja da evidentira kamatu na sledeći način:

Na kreditne partije po kojima se pokreće sudski postupak, nakon raskida ugovora o kreditu, obustavlja se dalji obračun zateznih kamata na proglašena dospjela potraživanja. Po okončanju sudskog postupka Banka, u skladu sa sudskom odlukom, izvrši obračun zatezne kamate.

Kamata, za kredite čija je naplata u kašnjenju preko 90 dana, klasifikuje se po zahtjevu regulatora u “E" kategoriju, a po zahtjevima MRS-a formiraju se ispravke vrijednosti u punom iznosu potraživanja. Regulatorne rezerve i formirana ispravka vrijednosti se ukidaju naplatom ili otpisom dospjelog potraživanja.

Rashodi kamata po depozitima i kreditima razgraničavaju se i priznaju u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija (Nastavak)

Naknade i provizije uglavnom nastaju po osnovu izvršenih usluga platnog prometa, administracije kredita, izdavanja garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Naknade nastale kao rezultat procesa odobravanja kredita koje predstavljaju pokriće nastalih troškova Banke po tom osnovu priznaju se u momentu naplate, dok se naknade po osnovu administriranja kredita razgraničavaju na period otplate kredita, bez obzira kada su naplaćene i evidentiraju se u okviru prihoda od kamata.

Prihodi od naknada po osnovu odobrenih garancija i akreditiva se razgraničavaju i priznaju kao prihod u srazmjeri sa proteklim vremenom korišćenja garancija i akreditiva i evidentiraju se u okviru prihoda od naknada.

3.3. Prihodi/rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

U skladu sa MSFI 9, dobici/ gubici po osnovu dužničkih instrumenata kapitala koji se vrednuju kroz ostali rezultat, se priznaju kroz ostali rezultat, tj. na računima u okviru kapitala iskazuju se efekti promjene njihove fer vrijednosti, osim prihoda i rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kursnih razlika, do trenutka kada prestane priznavanje finansijskog sredstva ili kada se reklasifikuje. Kada prestane priznavanje finansijskog sredstva, kumulirani dobitak ili gubitak koji je prethodno priznat u ostalom rezultatu se reklasifikuje iz kapitala u bilans uspjeha.

Kamata obračunata primjenom efektivne kamatne stope se priznaje u bilansu uspeha.

Dobici/ gubici po osnovu vlasničkih instrumenata kapitala ili finansijskih instrumenata čiji je poslovni model prikupljanje novčanih tokova kroz trgovanje, priznaju se u bilansu uspjeha. Svi realizovani ili nerealizovani dobici po osnovu promjene tržišne vrednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda odnosno na teret rashoda.

Hartije od vrijednosti čiji je poslovni model prikupljanje ugovorenih novčanih tokova, Banka vrednuje po amortizovanoj vrijednosti, koju čini prvobitna nabavna vrijednost po kojoj su stečene, uvećana za kamatu za protekli period po efektivnoj kamatnoj stopi i umanjena za eventualne otplate glavnice i kamate. Iznos gubitka, nastalog usled obezvređenja hartija od vrijednosti koje se drže do dospijeća, obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i neto sadašnje vrijednosti očekivanih budućih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj efektivnoj stopi ulaganja.

U skladu sa MRS 27, učešća u kapitalu zavisnih entiteta, pridruženih pravnih lica i zajedičkih poduhvata Banka iskazuje po nabavnoj vrijednosti ili po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Banka primenjuje isti računovodstveni postupak za svaku kategoriju učešća.

U skladu sa MRS 28, u konsolidovanim finansijskim izvještajima učešća u pridruženim pravnim licima iskazuju se po metodu udjela.

Na dan bilansa stanja Banka vrši procjenu da li su učešća u kapitalu pridruženih entiteta i zajedničkih poduhvata obezvrijeđena i vrši ispravku vrijednosti radi svođenja vrijednosti tih učešća na njihovu nadoknadivu vrijednosti.

Banka priznaje dividendu od zavisnih entiteta, zajedničkih poduhvata ili pridruženih entiteta u dobitku u svojim pojedinačnim finansijskim izvještajima kada je ustanovljeno pravo Banke da primi dividendu,knjiženjem potraživanje po osnovu dividendi.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.4. Preračunavanje stranih valuta

Novac u domaćoj valuti u blagajni (gotovina u trezoru, operativnim blagajnama i gotovina na putu), na računima Banke, te sva ostala potraživanja i obaveze u domaćoj valuti se iskazuju u nominalnoj vrijednosti u konvertibilnim markama, na dan bilansa.

Efektivni strani novac, devize na deviznim računima kod inostranih i domaćih banaka, te na prolaznom deviznom računu, kao i sva potraživanja i obaveze u stranoj valuti iskazuju se na dan bilansa po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u konvertibilne marke po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine, koji je važio na dan poslovne promjene.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika (Napomena 7).

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa ugovorenom valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspjeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata valutne klauzule (Napomena 7).

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u konvertibilne marke po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan izveštavanja.

3.5. Porezi i doprinosi

Tekući porez na dobit

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobitka prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, poreski gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu, kao negativna razlika između prihoda i rashoda, mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Od 01.01.2016.godine u Republici Srpskoj je u primjeni novi Zakon o porezu na dobit, a od 01.01.2017.godine su u primjeni izmjene i dopune Zakona. U odnosu na prethodni Zakon značajna je izmjena u dijelu priznavanja rashoda po osnovu indirektnog otpisa plasmana, kao i izmjena vezano za obračun amortizacije.

Prema novom Zakonu rashodi indirektnog otpisa plasmana koji su iskazani u bilansu uspjeha poreskog perioda priznaju se najviše do iznosa koji propisuje Agencija za bankarstvo Republike Srpske za kategorije B,C,D i E, a izmjenom i dopunom Zakona o porezu na dobit (jul 2019.godine, Sl glasnik RS 58/19) član 22. Zakona je izmijenjen u dijelu “za kategorije kredita B, C, D i E” zamjenjuju se riječima: “osim za plasmane koji u skladu s tim propisom imaju najkvalitetnije karakteristike“

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Porezi i doprinosi (Nastavak)

Tekući porez na dobit (Nastavak)

Izmjenom i dopunom Zakona o porezu na dobit (2017. godine i jul 2019.godine) propisan je način razvrstavanja stalnih sredstava, metode i način priznavanja rashoda amortizacije u svrhu utvrđivanja osnovice poreza na dobit.

Na osnovu toga, stalna sredstva se amortizuju proporcionalnom metodom (nekretnine i postrojenja, propisana stopa 3%; a nematerijalna sredstva 10%) i grupnom metodom (računari, softveri 40% i ostala oprema 20%).

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska potraživanja se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Direktni porezi i doprinosi

Direktni porezi i doprinosi uključuju doprinose koji padaju na teret poslodavca, porez na imovinu i različite vrste drugih poreza i doprinosa uključenih u okviru ostalih rashoda iz poslovanja.

3.6. Beneficije zaposlenima

U skladu sa domaćim propisima, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose državnim fondovima za socijalnu zaštitu i penziono osiguranje koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Pomenute obaveze uključuju plaćanje poreza i doprinosa u ime zaposlenih, u iznosu obračunatom u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima. Banka je takođe u obavezi da dio poreza i doprinosa iz bruto plata zaposlenih, u ime zaposlenih uplati na račun javnih fondova. Ovi doprinosi knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

U skladu sa zahtjevima IAS 19 “Naknade zaposlenima”, Banka vrši aktuarski obračun rezervisanja kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih za otpremine. Banka je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima kao i Pravilnikom o radu Banke.

Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade ovlašćeni aktuar je koristio sljedeće pretpostavke: diskontna stopa od 6% godišnje, projektovani rast zarada 2% godišnje, godine radnog staža za odlazak u penziju – 40 godina za muškarce i 35 godina za žene. Očekivani broj zaposlenih koji će koristiti pravo na otpremninu je dobijen na bazi funkcije opstanka koja se utvrđuje na bazi fluktuacije radne snage i mortaliteta u periodu 01.01.2011.-31.12.2019.godine.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrijednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Priznavanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument.

Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primjenom obračuna na datum izmirivanja.

Dobici na prvi dan

Kada se cijena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrijednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procjenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cijene transakcije i fer vrijednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspjeha.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke koje ima formu garancije na preneseno sredstvo se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava

U skladu sa zahtjevima MSFI 9 "Finansijski instrumenti" Banka finansijska sredstva klasifikuje u jednu od sledećih kategorija:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (poslovni model je prikupljanje novčanih tokova i novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice);

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (kapital) poslovni model je prikupljanje novčanih tokova i prodaja i novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice; i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspeha - svi ostali finansijski instrumenti.

Banka klasifikuje finansijsko sredstvo u zavisnosti od:

1. poslovnog modela kojim se upravlja finansijskim sredstvom; i
2. karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

U skladu sa MSFI 9 standardom definisani su sledeći poslovni modeli:

1. poslovni model čiji je cilj držanje sredstava radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine;
2. poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih tokova gotovine kao i prodaja finansijskih sredstava; i
3. poslovni model koji se odnosi na finansijska sredstva koja se stiču radi ostvarenja priliva njihovom prodajom (finansijska sredstva kojima se trguje).

Na dan 31. decembra 2019. godine, banka nema finansijskih sredstava koje vrednuje po fer vrijednosti.

Poslovni model kojim se upravlja sredstvom odražava da li je cilj upravljanja sredstvom prikupljanje isključivo ugovorenih novčanih tokova ili ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koji proizilaze iz prodaje sredstva. Ukoliko ni jedno ni drugo nije primjenjivo, finansijsko sredstvo se klasifikuje u poslovne modele sa ostalim strategijama, uključujući i poslovni model držanja radi trgovanja i vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspijeha (rezidualna kategorija).

Kada je sredstvo klasifikovano u poslovni model čiji je cilj prikupljanje isključivo ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koji proizilaze iz prodaje sredstva, Banka procjenjuje da li novčani tokovi finansijskog instrumenta predstavljaju samo glavnicu i kamatu (SPPI test = ispunjenost uslova da u okviru ugovorenih klauzula finansijskog instrumenta na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamate na dospjeli iznos glavnice).

Banka razmatra da li su ugovoreni novčani tokovi konzistentni sa osnovnim kreditnim aranžmanom, odnosno da li kamata uključuje samo naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik, ostale osnovne kreditne rizike i profitnu marginu koja je konzistentna sa osnovnim kreditnim aranžmanom.

Kada ugovoreni uslovi obuhvataju materijalno značajne rizike ili volatilnost novčanih tokova koji nisu konzistentni sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Inicijalno, Banka finansijska sredstva vrednuje po fer vrijednosti, uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod kojih se ovi troškovi priznaju direktno u bilansu uspijeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Naknadno mjerenje finansijskih instrumenata je pod neposrednim uticajem ispunjenosti sledećih kriterijuma: poslovnog modela koji se primenjuje u upravljanju finansijskim sredstvima i karakteristika ugovorenih tokova gotovine.

Banka klasifikuje finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti;
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (kapital); i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Trenutni poslovni model banke je takav da stavlja fokus na instrumenta koji nisu namjenjeni prodaji i koji se drže sa ciljem prikupljanja tokova gotovine po osnovu naplate glavnice i pripadajuće kamate. Banka u svom portfoliju kredita, na dan 31. decembra 2019. godine nema sredstva namjenjena prodaji. Stoga se sva sredstva u portfoliju vrednuju po amortizovanoj vrijednosti.

Finansijsko sredstvo se vrednuje po amortizovanoj vrijednosti ukoliko ispunjava sledeće uslove:

- poslovni model kojim se upravlja sredstvom ima za cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova;
- novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate; i
- finansijska sredstva nisu naznačena kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijsko sredstvo se može vrednovati po amortizovanoj vrijednosti čak i kada se prodaja sredstva desi ili se očekuje da će se desiti u budućnosti, ali je prodaja sporadična:

- Istorija učestalosti: prodaja je sporadična ukoliko je neučestala iako ima značajnu vrijednost.
- Vrijednost prodaje: prodaja je sporadična ukoliko je vrijednost beznačajna (vrijednost prodaje u odnosu na veličinu portfolija predmeta za sagledavanje poslovnog modela ili dobitak/gubitak od prodaje sa ukupnim prinosom portfolija, ne sa ukupnom imovinom Banke), pojedinačno ili u grupi iako učestala.
- Razlog prodaje: pogoršanje statusa kredita (NPL), restrukturiranje poslovanja ili značajne promjene u propisima.

Metod efektivne kamatne stope je metod koji se koristi za obračun amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i za alokaciju i priznavanje prihoda od kamata ili troškova kamata u bilansu uspjeha tokom relevantnog perioda. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procjenjene buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili na amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta se tretiraju kao korekcije efektivne kamatne stope, osim kada se finansijski instrument odmjerava po fer vrijednosti, pri čemu se promena u fer vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha. U tim slučajevima, naknade se priznaju kao prihod ili rashod prilikom početnog priznavanja instrumenta.

Očekivani gubici za sredstva klasifikovana po amortizovanoj vrijednosti iskazuju se kao ispravka vrijednosti /obezvređenje tih sredstava.

Reklasifikacija finansijskih sredstava

Reklasifikacija je potrebna samo ako se cilj poslovnog modela mijenja tako da se njegova prethodna procjena modela više ne može primjenjivati za finansijska sredstva koja se mjere po FVTPL, FVTOCI i po amortizovanoj vrijednosti. Reklasifikacija se vrši samo za dužničke instrumente dok za vlasničke nije predviđena kao ni reklasifikacija finansijskih obaveza.

Reklasifikacija nije dozvoljena za vlasničke instrumente merene kao FVTOCI, ili u bilo kojim okolnostima u kojim je za finansijska sredstva ili finansijske obaveze primjenjena opcija fer vrijednosti.

Reklasifikacija treba da se primjeni prospektivno od datuma reklasifikacije koji se definiše kao prvi dan prvog perioda izveštavanja nakon promjene u poslovnom modelu.

Ako se finansijska sredstva reklasifikuju iz modela u kome su vrednovana po amortizovanoj vrednosti u kategoriju u kojoj će biti vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspjeha tada se na dan reklasifikacije mora utvrditi njihova fer vrijednost. Svaki dobitak ili gubitak nastao zbog razlike između amortizovane i fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

Ukoliko se reklasifikuje finansijsko sredstvo iz poslovnog modela u kome je vrednovano po fer vrijednosti, u poslovni model u kome će biti vrednovano po amortizovanoj vrijednosti, tada se poslednja fer vrijednost smatra njegovom tekućom vrijednošću.

Svaka obavljena reklasifikacija treba da bude objavljena uz navođenje: datuma reklasifikacije i vrijednosti reklasifikovanih sredstva u svaku od kategorija, razloga za reklasifikaciju i kvantifikovanje uticaja reklasifikacije na iskazani finansijski i prinosni položaj.

Banka na dan 31. decembra 2019. godine nema u svom portfoliju instrumente za koje u narednom periodu očekuje reklasifikaciju.

Modifikacija ugovornih tokova gotovine

Kada se ugovorni tokovi gotovine ponovo ugovaraju ili se na drugi način modifikuju i ponovno ugovaranje ili modifikacije ne rezultiraju prestankom priznavanja finansijskog sredstva, potrebno je da se ponovo obračuna bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva i da se prizna dobitak ili gubitak po osnovu modifikacije u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Modifikacija ugovornih tokova gotovine (Nastavak)

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva se ponovno obračunava kao sadašnja vrednost ponovo ugovorenih ili modifikovanih tokova gotovine koji se diskontuju upotrebom prvobitne efektivne kamatne stope finansijskog sredstva (ili kreditno korigovane efektivne kamatne stope za kupljena ili izdata kreditno obezvređena finansijska sredstva) ili, kada je to primjenjivo, revidirane efektivne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva se koriguje za sve nastale troškove ili naknade koji se amortizuju tokom preostalog perioda modifikovanog finansijskog sredstva.

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike

Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvrijeđenu finansijsku aktivu. Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izvještajni datum u cilju da reflektuju promjenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta.

Ovakav pristup rezultira u ranijem prepoznavanju kreditnih gubitaka tako što je neophodno da se preračunaju dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubici za sve kreditne izloženosti. Preračun očekivanih kreditnih gubitaka za cio životni vijek je neophodno sprovesti za sve kreditne izloženosti kod kojih je zabilježeno značajno pogoršanje kreditnog rizika.

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Banka koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno Banka ne razmatra samo istorijske informacije prilagođene da odražavaju efekte sadašnjih uslova i informacija koje pružaju objektivne dokaze da su finansijska sredstva umanjena za nastale gubitke, već se razmatraju i razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanju očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

Pregledom makroekonomskih pokazatelja Republike Srpske za period 2013-2017. godine, ostvarenja za 2018. godinu, kao i projekcije za 2019-2021. godinu, utvrđeno je prisustvo pozitivnih trendova, te se ne očekuju kreditni gubici koji bi bili prouzrokovani uslovima poslovanja. Iz tog razloga prilikom obračuna očekivanih kreditnih gubitaka na dan 31. decembra 2019.godine, Banka nije uključila makroekonomske pokazatelje.

Osnovni principi i pravila Banke pri obračunu rezervisanja prema MSFI 9 su:

Banka kalkuliše dvanaestomjesečni očekivani kreditni gubitak ili očekivani kreditni gubitak za cio životni vijek finansijskog instrumenta u zavisnosti od značaja promene kreditnog rizika finansijskog instrumenta od njegovog početnog priznavanja. Za ove svrhe, Banka primjenjuje sledeća tri nivoa obezvređenja:

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)

- Nivo 1 pokriva svu novu finansijsku aktivu u trenutku inicijalnog priznavanja i instrumente koji nemaju značajno pogoršanje kreditnog kvaliteta od trenutka inicijalnog priznavanja ili su ti instrumenti u kategoriji niskog kreditnog rizika.
- Nivo 2 pokriva finansijske instrumente koji imaju značajno pogoršanje u kreditnom kvalitetu od trenutka inicijalnog priznavanja, ali ne postoji objektivni dokaz obezvređenja po osnovu kreditnih gubitaka.
- Nivo 3 pokriva finansijsku aktivu kod koje postoji objektivan dokaz obezvređenja na izveštajni datum.

Nivoi 1 i 2 uključuju samo neproblematičnu finansijsku aktivu. Nivo 3 uključuje samo problematičnu finansijsku aktivu.

Za finansijske instrumente u nivou 1 kalkulišu se dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici.

Za finansijske instrumente u nivou 2 kalkulišu se očekivani kreditni gubici za cio životni vijek instrumenta.

Za finansijske instrumente u nivou 3 koje imaju identifikovan status neizmirenja obaveza smatra se da je vjerovatnoća neizmirenja 100%, a način izračunavanja očekivanog gubitka zavisi od toga da li se koristi grupna ili pojedinačna procjena.

Grupna procjena ispravke vrijednosti primjenjuje se za sve instrumente u nivou 3 kod kojih izloženost ne prelazi prag materijalne značajnosti.

Transfer finansijske aktive iz nivoa 1 u nivo 2 se realizuje kada je kreditni rizik finansijske aktive značajno porastao od trenutka inicijalnog priznavanja.

Transfer logika se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima i mora se primjeniti na sve finansijske instrumente. Pogoršanje verovatnoće default-a (Probability of default – PD) je glavni element na kome se zasniva kvantitativni kriterijum transfer logike.

U postupku obezvređenja, Banka posebno tretira kupovinu već obezvređene aktive tzv. problematičnog ili NPL portfolija odnosno odobravanje novih plasmana klijentima koji su već obezvređeni u portfoliju odnosno koji su već u NPL statusu. Ovakva aktiva je u skladu sa standardom definisana kao tzv. POCI (Purchased and originated impaired credit assets) i ona se posebno vrednuje kroz kumulativnu promjenu očekivanih kreditnih gubitaka za cio životni vijek instrumenta nakon inicijalnog priznavanja.

Pozitivna promjena tj. smanjenje u očekivanim kreditnim gubicima u toku životnog vijeka instrumenta se priznaje kao dobitak zbog uvećanja vrednosti instrumenta, ako je očekivani kreditni gubitak manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procjenjene novčane tokove prilikom inicijalnog priznavanja.

Imajući u vidu poslovni model, Banka trenutno u svom portfoliju nema identifikovanu aktivu koja bi se smatrala POCI aktivom, odnosno nema kupljen NPL portfolio kao ni dodatno finansiranje već postojećih NPL klijenata u svom portfoliju.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)

Kreditni portfolio Banke je segmentiran prema tipu proizvoda na sledeći način:

- Države, centralne banke i lokalna samouprava;
- Finansijske institucije;
- Privredna društva;
- Stanovništvo;
- Preduzetnici;
- Poljoprivrednici.

Instrumenti koji nisu element kreditnog portfolija, a predstavljaju instrumente za koje se računa ispravka po MSFI 9 (potraživanja po osnovu zakupnina i sl.), svrstavaju se u odgovarajući segment prema vrsti lica prema kojem postoji potraživanje.

Procjena očekivanog kreditnog gubitka (ECL) sastoji se iz sledećih koraka:

- izračunavanje tranzicionih matrica;
- procjena kumulativnih i marginalnih PD;
- procjena višegodišnjih PD;
- transformacija TTC u PiT PD; i
- transformacija LGD.

Za segmenete privredna društva, stanovništvo, preduzetnici i poljoprivrednici obračun PD koji figuriše u proračunu očekivanog kreditnog gubitka koristi flow rate model.

Za segment države, centralne banke i lokalna samouprava koriste se vrijednosti vjerovatnoća neizmirenja dobijene iz objavljene Fitch tranzicione matrice za države (engl. sovereign) 1. Za Republiku Srpsku, Federaciju BiH, Centralnu banku BiH i državne institucije unutar BiH koristi se PD objavljen za BiH. Za ostala lica iz ovog segmenta koristi se rejting lošiji za jednu ocenu od matične države, u skladu sa principom konzervativnosti.

Za segment Finansijske institucije koristi se vjerovatnoće neizmirenja dobijene iz flow rate modela za segment Privredna društva. U nedostatku dovoljnog broja podataka o istoriji docnji i neizmirenja koji bi dali statistički značajne ocjene PD za segment Finansijske institucije, oslanjanje na podatke privrednih društava je izvodljiv, a opet konzervativan pristup jer segment Privredna društva nosi veći kreditni rizik od segmenta Finansijske institucije a ima značajno veći uzorak.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)

Nastupanjem jedne ili više sledećih okolnosti, Banka smatra da postoji objektivan dokaz o obezvređenju bilansne aktive:

- Finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u poslovanju.
- Neispunjavanje ugovornih odredaba prvenstveno neizmirivanje glavnice ili kamate u materijalno značajnom iznosu u roku dužem od 90 dana.
- Banka zbog ekonomskih ili pravnih razloga vezanih za finansijske poteškoće dužnika, donosi odluku o promjeni uslova otplate potraživanja odnosno sprovodi postupak restrukturiranja obaveza dužnika.
- Postoji visoka vjerovatnoća bankrota dužnika ili pokretanje postupka stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika.
- Evidentni su podaci koji pokazuju da postoji mjerljivo smanjenje budućih tokova gotovine od grupe dužnika, nakon početnog priznavanja tih sredstava, kada smanjenje ne može još uvek da se utvrdi za pojedinačno potraživanje, uključujući i negativne promjene platežne moći dužnika u grupi, ili nacionalne ili lokalne ekonomske uslove koji su u vezi sa izmirivanjem obaveza za sredstva u grupi.
- Banka proda izloženost i pri tome pretrpi veliki ekonomski gubitak.
- Potraživanje je raspoređeno u nivo rizičnosti 3 (Stage 3).

U skladu sa MSFI 9, obezvređenje se računa kao očekivani kreditni gubitak za instrumente koji su klasifikovani u kategoriju finansijskih instrumenata koji se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti.

Procjena obezvređenja na pojedinačnoj osnovi se vrši u slučaju postojanja objektivnog dokaza o obezvređenju (Nivo 3) i u slučaju potraživanja čiji je bruto iznos na dan obračuna veći od praga materijalne značajnosti za Banku.

Prilikom procjene obezvređenja na pojedinačnoj osnovi, u skladu sa MSFI 9, Banka analizira postojanje više mogućih scenarija naplate prilikom procjene budućih tokova gotovine (realizacija kolaterala, prodaja potraživanja, izmirenje I sve ostalo što se smatra relevantnim).

Procjena vjerovatnog gubitka po osnovu vanbilansnih stavki na pojedinačnoj osnovi obuhvata procjenu nadoknadivosti budućih novčanih odliva za svaku preuzetu vanbilansnu obavezu i obračun rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama. Iznos rezervisanja za gubitke po rizičnim vanbilansnim stavkama se procjenjuje sa stanovišta nadoknadivosti i procjene mogućnosti nastanka plaćanja po preuzetoj obavezi od strane Banke.

Za potrebe procjene obezvređenja na grupnoj osnovi obezvređenja, finansijska sredstva se grupišu na osnovu metodologije za klasifikaciju koja se redovno analizira i ažurira u grupe sa sa sličnim karakteristikama i nivoom kreditnog rizika.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava (Nastavak)

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa ispravke vrijednosti, a gubici nastali po osnovu umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja, kao i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti, evidentiraju se u bilansu uspjeha kao rashod po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (Napomena 8).

Ukoliko, tokom narednog perioda, dođe do smanjenja iznosa priznatog gubitka usled obezvređenja, koje nastaje kao posledica nekog događaja koji se odigrao nakon ranije priznatog obezvređenja, prethodno priznat gubitak po osnovu obezvređenja se smanjuje korigovanjem računa ispravke vrijednosti, a iznos korekcije se priznaje u bilansu uspjeha kao prihod po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (Napomena 8).

Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka vrši reprogram kredita pre nego što realizuje sredstva obezbjeđenja. Reprogram podrazumeva produženje roka otplate kao i nove uslove kreditiranja.

3.7.2. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih obaveza

Finansijske obaveze se klasifikuju kao:

- finansijske obaveze mjerene po amortizovanoj vrednosti; i
- finansijske obaveze mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL).

Obaveze koje se prilikom početnog priznavanja neopozivo klasifikuju kao mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se povezuju sa kreditnim rizikom obaveze u pogledu računovodstvenog tretmana efekata promjena u tom kreditnom riziku.

Iznos promjene u fer vrednosti finansijske obaveze koja se može pripisati promjenama u kreditnom riziku te obaveze može da se prikaže u okviru ostalog ukupnog rezultata a preostali iznos treba da se prikaže u bilansu uspjeha osim ako bi se time stvorila računovodstvena neusaglašenost u bilansu uspjeha.

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmjene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksan broj sopstvenih akcija.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove vrste, kao što slijedi:

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.2. Klasifikacija i naknadno odmeravanje finansijskih obaveza (nastavak)

Depoziti banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po kreditima se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izvještavanja.

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale tekuće obaveze vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti, što zbog kratkoročne prirode ovih obaveza odgovara njihovoj nominalnoj vrednosti.

3.7.3. Prebijanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

3.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina uključuje gotovinu na žiro računima u konvertibilnim markama i stranim valutama, gotovinu u blagajnama u konvertibilnim markama i u stranim valutama, depozite kod Centralne Banke, ostala novčana sredstva ukoliko se mogu priznati kao gotovinski ekvivalenti.

Za potrebe prikazivanja bilansa tokova gotovine, pod gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva, sredstva kod Centralne banke i sredstva na deviznim računima kod domaćih i inostranih banaka i ostali depoziti sa dospijećem do 30 dana.

3.9. Rezerva za procjenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Rezerva za procenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki se utvrđuje u skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikacijom aktive (SG RS 67/04) i Programom o minimalnim standarima za upravljanje kreitnim rizikom i klasifikaciju aktive sa politikom i procedurama OA-01-2-07 od 01. septembra 2018. godine.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.9. Rezerva za procjenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki (nastavak)

Ukupna potraživanja od jednog dužnika (bilansna aktiva i vanbilansne stavke koje se klasifikuju) klasifikuju se u kategorije A, B, C, D, E, na osnovu kriterijuma blagovremenosti, odnosno docnje u izmirivanju obaveza prema Banci, na osnovu procjene njegovog finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti i na osnovu kvaliteta pribavljenih sredstava obezbeđenja.

Sva potraživanja od istog dužnika klasifikuju se u jednu kategoriju, koja se određuje na osnovu potraživanja koje je najnepovoljnije klasifikovano, izuzev potraživanja koja su obezbeđena prvoklasnim ili adekvatnim sredstvom obezbjeđenja. Obračun rezerve za procjenjene gubitke vrši se jednom mesečno.

Banka će svoju izloženost prema grupi povezanih lica, odnosno potraživanje od svih članova te grupe klasifikovati u istu kategoriju tj. kategoriju u koju je klasifikovano potraživanje od najlošije klasifikovanog korisnika-pripadnika grupe. Od ovog pravila odstupiće se u izuzetnim slučajevima, kada kreditni dosije nekog od korisnika-pripadnika grupe sadrži dokumentaciju i izvještaj odgovornog kreditnog službenika Banke koja podržava odvojenu klasifikaciju zbog obezbjeđenja potraživanja prvoklasnim kolateralom i postojanjem adekvatnih analiza.

Ocjena finansijske sposobnosti i kategorije rizičnosti zasniva se na sveobuhvatnoj analizi kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja.

Osnova kvantitativne analize za pravna lica su podaci iz finansijskih izveštaja (bilans stanja, bilans uspjeha, izveštaj o tokovima gotovine, napomene uz finansijske izveštaje i dr.), kao i podaci o nastanku kritičnih događaja (blokada računa, neurednost u izmirenju obaveza i dr).

Banka ima i vlastiti sistem internog rejtinga klijenta koji se radi na osnovu segmentacije portfolia u četiri cjeline (pravna lica, fizička lica, preduzetnici i poljoprivrednici) za koje su razvijeni rejting modeli. Osim rejtinga komitenta, vrši se i rejting transakcije gdje se u obzir uzimaju kriterijumi koji su specifični za ulazak Banke u kreditni aranžman. Svi komitenti i sve njihove transakcije (plasmani) se razvrstavaju u jednu od deset kategorija.

Potraživanja od preduzetnika i registrovanih poljoprivrednih gazdinstava klasifikuju se prema urednosti izmirivanja materijalno značajnih obaveza prema Banci i urednosti u izmirivanju poreskih obaveza u toku poslednjih 12 mjeseci, kao i na osnovu identifikovanja kritičnih događaja (blokada računa, otpis potraživanja, restrukturiranje i sl.).

Potraživanja od fizičkih lica klasifikuju se na osnovu ocjene kreditne sposobnosti klijenta koja obuhvata analize stepena kreditne zaduzenosti, valutne strukture ukupnih mjesečnih kreditnih obaveza, urednosti u izmirenju obaveza prema Banci i drugih faktora.

Klasifikacija odnosno određivanje kategorije rizičnosti vrši se prilikom odobravanja plasmana, a može se korigovati u toku korišćenja plasmana na osnovu utvrđenih kriterijuma.

Osnovna klasifikacija dužnika nezavisna je od pribavljenih instrumenata obezbjeđenja potraživanja. Potraživanje od dužnika, zbog ocjene kvaliteta instrumenata obezbjeđenja, može biti različito klasifikovano od osnovne klasifikacije dužnika.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.9. Rezerva za procjenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki (Nastavak)

Prema kvalitetu, instrumenti obezbjeđenja se dijele na prvoklasna sredstva obezbjeđenja i kvalitetna sredstva obezbjeđenja u skladu sa propisanim uslovima.

U skladu sa usvojenom metodologijom i kriterijumima za procjenu kreditnog rizika, Banka vrši rangiranje potraživanja od klijenata tako da potraživanja sa prvoklasnim obezbjeđenjem klasifikuje u kategoriju A, bez obzira na nepovoljne pokazatelje vezane za kreditnu sposobnost klijenta, dok se potraživanja čija je naplata osigurana kvalitetnim kolateralom, a istovremeno imaju potencijalne slabosti koje bi ako se ne prate mogle oslabiti kreditnu sposobnost, klasifikuju u B kategoriju.

Na osnovu klasifikacije potraživanja, a u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo RS, rezerva za procjenjene gubitke obračunava se na osnovicu za obračun ove rezerve primjenom sledećih procenata: A - 2%, B – 5%-15%, C – 16%-40%, D – 41-60% i E - 100%.

Nedostajuća rezerva za procjenjene gubitke predstavlja zbir pozitivnih razlika između rezerve za procjenjene gubitke obračunate u skladu sa gore navedenom Odlukom i utvrđenog iznosa ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama na nivou dužnika, koja su u skladu sa računovodstvenom politikom Banke objelodanjenom u Napomeni 3.7.1. iskazana na teret rashoda u bilansu uspjeha (Napomena 8).

Nedostajuća rezerva za procjenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama predstavlja odbitnu stavku od kapitala u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banaka.

Banka je dužna da u svakom trenutku održava kapital na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je Banka izložena i da se pokazatelj adekvatnosti kapitala održava na nivou koji nije ispod 15%, što je pokazatelj koji je Banci propisan od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Banka je procijenjeni iznos nedostajuće rezerve na dan 31. decembra 2019. godine objelodanila kao odbitnu stavku od kapitala. Na dan 31. decembra 2019. godine nedostajuća rezerva je 5,609 hilj KM u skladu sa članom 22. Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i klasifikaciju aktive banaka. (Napomena 8 (c)).

3.10. Nekretnine i oprema

Pod nekretninama i opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema su inicijalno iskazani po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Navedenu nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate.

Prilikom nabavke, sva oprema (telefoni, vatrogasni aparati, vješalice, grijalice i drugo) čija vrijednost pri nabavci ne prelazi 100 KM, kao i oprema čiji je vijek trajanja kraći od godinu dana vode se kao sitan inventar.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.10. Nekretnine i oprema (Nastavak)

Nakon inicijalnog priznavanja nekretnine se vrednuju po fer vrijednosti. Revalorizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja se vrši jednom u pet godina, a u slučaju značajnih odstupanja fer vrijednosti, revalorizacija se može vršiti svake tri godine.

Procjenu nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja vrše ovlaštena lica za procjenu. Poslednja procjena gradjevinskih objekata i zemljišta u funkciji Banke (imovine koju Banka koristi) je rađena u 2018. godini.

Naknadna ulaganja u nekretnine i opremu, koja utiču na poboljšanje stanja sredstava iznad njegovog početno procijenjenog korisnog vijeka upotrebe, uvećavaju nabavnu vrijednost osnovnog sredstva.

Ulaganja po osnovu tekućeg održavanja nekretnina i opreme priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala.

Amortizacija se obračunava po stopama koje obezbjeđuju nadoknađivanje vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Osnovicu za amortizaciju čini nabavna vrijednost nekretnine, opreme i nematerijalnih ulaganja.

Materijalna sredstva nekretnine, postrojenje i oprema isključuju se iz bilansa:

- nakon što se otuđe, kada se trajno povuku iz upotrebe i
- kada se procijeni da odnosno sredstvo više ne donosi korist.

Dobici ili gubici proizašli iz rashodovanja ili otuđenja dugoročne materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između neto primitaka od otuđenja i knjigovodstvenog iznosa imovine, te se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

Korišćenje revalorizacionih rezervi

U skladu sa paragrafom 41 (MRS 16) revalorizacione rezerve Banka će:

- direktno na neraspoređenu dobit prenijeti revalorizacione rezerve kada sredstvo prestane da se priznaje (prodaja, otuđenje ili iz nekog drugog razloga povuče iz upotrebe) i
- prenijeti na neraspoređenu dobit revalorizacione rezerve dok se sredstvo koristi. U ovom slučaju iznos prenijete revalorizacione rezerve predstavlja razliku između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva.

Prenošenje revalorizacionih rezervi u neraspoređenu dobit se vrši kroz bilans stanja.

3.11. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualne gubitke. Nematerijalna ulaganja obuhvataju softvere i licence. Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava ravnomjerno na nabavnu vrijednost, po stopi od 20%.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.12. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je, u skladu sa MRS 40, imovina (zemljište ili građevinski objekat ili dio građevinskog objekta ili oboje) koju Banka drži radi ostvarivanja zarade od izdavanja nekretnine ili radi uvećanja vrijednosti kapitala ili radi i jednog i drugog.

Investicione nekretnine početno se iskazuje po nabavnoj vrijednosti / cijeni koštanja. Nabavna vrijednost obuhvata fakturnu cijenu i sve zavisne troškove.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se evidentiraju po metodi fer vrijednosti. Na osnovu politike fer vrijednosti ne vrši se obračun amortizacije za investicione nekretnine. Fer vrijednost utvrđuje ovlašteni procjenitelj na kraju kalendarske godine.

Ako se knjigovodstveni iznos nekretnine poveća kao rezultat procjene, povećanje se direktno knjiži kao povećanje vrijednosti nekretnine i prihod.

Ako se knjigovodstvena vrijednost nekretnine umanji kao rezultat procjene, smanjenje treba priznati kao rashod, ako prije toga nije bila formirana revalorizaciona rezerva ili direktno teretiti revalorizacione rezerve do iznosa umanjenja ako postoje formirane revalorizacione rezerve.

Banka je izvršila inicijalno priznavanje investicionih nekretnina po prvi put na dan 31. decembra 2011. godine i tada su iznosile 2,263 hiljade KM. Na dan 31 decembar 2019. godini Banka je izvršila procjenu investicionih nekretnina i na izvještajni datum vrijednost investicionih nekretnina iznosi 2,606 hiljada KM.

3.13. Imovina sa pravom korištenja

Imovina sa pravom korištenja je imovina priznata u bilansu stanja u skladu sa MSFI 16 “Lizing”. Efekti prve primene MSFI 16 obeodanjeni su u okviru Napomene 2.2.(a)

Banka priznaje pravo korišćenja imovine koja se tokom peroda amortizuje i obavezu za period zakupa, gde je period zakupa ugovoreni /procenjeni period zakupa. Banka na sve dugoročne zakupe (primljene tj. uzete) primjenjuje MSFI 16. Na prvi dan primjene MSFI 16, Banka obavezu po osnovu lizinga odmjerava po sadašnjoj vrijednosti svih plaćanja u vezi sa lizingom. Ta plaćanja se diskontuju po kamatnoj stopi koja je sadržana u lizingu. U slučaju kada tu kamatnu stopu ne možemo utvrditi primjenjujemo inkrementalnu kamatnu stopu na pozajmljena sredstva. Inkrementalna kamatna stopa podrazumijeva kamatnu stopu koju bi platili da u sličnom roku pozajmimo sredstva neophodna za nabavku imovine slične vrijednosti.

Ugovori o zakupu prostora koje Banka koristi su zaključeni uglavnom na neodređeno vrijeme, stoga smo se prilikom prve primjene MSFI 16 ograničili na vremenski period od 5 (pet) godina, dok je diskontovanje plaćanja u vezi sa zakupom vršeno inkrementalnom stopom utvrđenom kao interna cijena kapitala od 3.90%.

U bilansu stanja Banka (kao zakupoprimac) iskazuje imovinu sa pravom korištenja i obaveze po osnovu lizinga, a u bilansu uspjeha iskazuju se rashodi kamata od obaveza po osnovu lizinga i rashodi amortizacije imovine sa pravom korištenja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.14. Stalna sredstva namijenjena prodaji-sredstva stečena naplatom potraživanja

Banka stečenu materijalnu imovinu računovodstveno evidentira kada zaprimi pravosnažno Rješenje o dosudi ili kada stekne imovinu vansudskim poravnanjem. Banka upisuje vlasništvo nad nekretninom u najkraćem roku.

Uprava Banke donosi Odluku o klasifikaciji stečene materijalne imovine prema njenoj namjeni i to:

- kao osnovno sredstvo za obavljanje djelatnosti;
- kao investiciona nekretnina i
- kao sredstvo namijenjeno prodaji

Prilikom početnog priznavanja, stečenu materijalnu imovinu Banka je dužna evidentirati po nižoj od sledeće dvije vrijednosti:

- Iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Banke. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih očekivanih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja, Banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 KM,
- Procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje.Troškovi prodaje jesu troškovi koji su povezani sa prodajom kao npr. troškovi notara, porez, sudske takse i slično.

Da bi imovina bila klasifikovana kao raspoloživa za prodaju moraju biti ispunjeni sledeći uslovi: da se njena knjigovodstvena vrijednost može povratiti prevashodno prodajom, da je dostupna za prodaju u trenutnom stanju po cijeni koja je razumna u odnosu na njenu sadašnju vrijednost, da postoji odgovarajući plan o prodaji i pronalaženja kupaca i da je prodaja vjerovatna.

Stalna sredstva klasifkovana kao sredstva namijenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrijednosti od knjigovodstvene (sadašnje) vrijednosti i tržišne (fer) vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Banka ne amortizuje stalnu imovinu sve dok je klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju.

Nakon jedne godine, sredstva koja su inicijano klasifikovana kao „sredstva namijenjena prodaji“, reklasifikuju se na poziciju „sredstva stečena naplatom potraživanja“ (zalihe), i vrednuju se u skladu sa MRS 2. Događaji ili okolnosti mogu produžiti period okončanja prodaje i na više od godinu dana. Produžetak perioda potrebnog za okončanje prodaje ne sprečava da se imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju ako je odlaganje posledica događaja ili okolnosti koje su izvan kontrole entiteta i ako postoji dovoljno dokaza da je entitet i dalje posvećen planu da proda imovinu (ili grupu za otuđenje).

Banka je dužna vršiti naknadnu procjenu stečene materijalne imovine od strane nezavisnog procjenitelja te o istoj voditi odgovarajuću vanbilansnu/pomoćnu evidenciju, osim u slučajevima kada njena evidentirana vrijednost iznosi 1 KM.

U slučaju da Banka stečenu materijalnu imovinu koja je evidentirana u računovodstvu Banke prije 01. januara 2019.godine ne proda u roku od dvije godine od dana početka primjene ove odluke, obavezna je istu svesti na 1 KM.

Materijalnu imovinu stečenu nakon 01. januara 2019.godine Banka je dužna prodati istu u roku od tri godine, a ako ne proda u navedenom roku, tada je mora svesti na 1KM.

Za stalna sredstva namijenjena prodaji ne vrši se obračun amortizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.15. Amortizacija

Amortizacija nekretnina i opreme se ravnomjerno obračunava na nabavnu ili procijenjenu vrijednost, primjenom sljedećih stopa amortizacije, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	Vijek trajanja (godina)	Stopa (%)
Građevinski objekti	61 - 77	1.3%
Investicione nekretnine	61 – 77	Ne obračunava se
Kompjuterska oprema	5	20%
Namještaj i ostala oprema	5 - 14	7%-20%
Vozila	6	15.5%
Nematerijalna ulaganja	5	20%

Banka primjenjuje proporcionalnu (linearnu) metodu obračuna amortizacije materijalne i nematerijalne imovine. Kod obračuna amortizacije Banka se pridržava principa kontinuiteta jednom odabrane metode do konačnog amortizovanja sredstva ili grupe sredstava.

Iznos amortizacije za svaki period se priznaje kao rashod tokom korisnog vijeka trajanja sredstva.

Za poreski bilans Banka će primjenjivati način i postupak obračuna amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

3.16. Lizing

Banka kao zakupac

Nekretnine i druga sredstva, koje prima u zakup, Banka priznaje u skladu sa MSFI 16 “Lizing”.

Banka priznaje pravo korišćenja imovine koja se tokom peroda amortizuje i obavezu za period zakupa, gdje je period zakupa ugovoreni /procenjeni period zakupa. Obaveza dospijeva za plaćanje na osnovu periodičnih računa zakupodavca. Banka ne priznaje troškove zakupnina, već troškove amortizacije sa pravom korišćenja i kamatu kao finansijski rashod.

3.17. Kapital

Kapital Banke se sastoji od akcijskog kapitala (običnih akcija), zakonskih rezervi, revalorizacionih rezervi, neraspoređenog dobitka i akumuliranog gubitka (Napomena 26).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.17. Kapital (nastavak)

Uplaćeni kapital se iskazuje po nominalnoj vrijednosti uplaćenih akcija i vodi se analitički po vlasnicima. Knjigu akcionara za Banku vodi Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.

Na računima revalorizacionih rezervi evidentira se revalorizacija materijalnih i nematerijalnih sredstava u skladu sa MRS 16.

Zakonske rezerve su rezerve propisane Zakonom, izdvajaju se iz dobiti Banke i čine jednu od pozicija kapitala.

Banka u zakonske rezerve izdvaja svake godine iz dobiti poslije oporezivanja najmanje 5% dobiti sve dok ne dostigne iznos zakonskih rezerve koji ne može biti manji od 10% osnovnog kapitala. Ovo su minimalni zahtjevi, a Banka može svojim statutom regulisati veća izdvajanja u ove svrhe.

3.18. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta mjenica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni povjerilac - nalogodavac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izvještajima po fer vrijednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuju u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procjene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši.

Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspjeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

3.19. Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izračunava se djeljenjem neto dobitka/(gubitka) koji pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

Banka je akcionarsko društvo čijim se akcijama javno trguje, tako da je obavezna da izračunava i objelodanjuje zaradu po akciji u skladu sa zahtevima MRS 33 “Zarada po akciji”.

3.20. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.21. Objelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Objelodanjivanje povezanih strana".

Odnosi između Banke i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi. Stanja potraživanja i obaveza na dan izvještavanja, kao i transakcije u toku izvještajnih perioda nastale sa povezanim licima posebno se objelodanjuju (Napomena 28).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrijednosti sredstava i obaveza, kao i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procjena. Procjene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspjeha za periode u kojima su postale poznate.

U daljem tekstu navedene su ključne procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrijednosti sredstava i obaveza u toku narednog izvještajnog perioda (do kraja tekuće poslovne godine).

(a) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Banka na svaki izvještajni datum procjenjuje kvalitet potraživanja (osim onih koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha) radi procjene očekivanih kreditnih gubitaka, u skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izvještavanja 9 "Finansijski instrumenti" (MSFI 9). Shodno MSFI 9 prilikom obezvređenja finansijskih instrumenata nije neophodno da postoji objektivni dokaz obezvređenja da bi kreditni gubitak bio prepoznat. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu.

Očekivani kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izvještajni datum u cilju da reflektuju promjenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta, čime se ranije prepoznaju očekivani gubici. Dvanaestomesečni očekivani kreditni gubici se priznaju za sve izloženosti kod kojih nije došlo do povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva (nivo 1), dok se za izloženosti kod kojih je došlo do povećanja kreditnog rizika obračun očekivanih gubitaka vrši za ceo životni vek sredstva (nivo 2). U nivo 3 se svrstava finansijska aktiva kod koje postoji objektivan dokaz obezvređenja na izveštajni datum, odnosno problematična finansijska aktiva i za nju se kalkulišu očekivani kreditni gubici za ceo životni vijek instrumenta.

Pri obračunu očekivanih kreditnih gubitaka Banka koristi buduće informacije i makro-ekonomske faktore, odnosno razmatraju se razumljive i podržive informacije koje uključuju i projekcije budućih ekonomskih uslova pri kalkulisanju očekivanih kreditnih gubitaka, kako na individualnoj tako i na grupnoj osnovi. Nivo rezervisanja za gubitke će rasti kako se projektovani ekonomski uslovi pogoršavaju odnosno padaće kako projektovani ekonomski uslovi postaju povoljniji.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

(a) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

Metodologija i pretpostavke koje se koriste za procjenu iznosa i vremena budućih novčanih tokova su predmet redovnog pregleda s ciljem da se smanje razlike između procenjenih i ostvarenih gubitaka.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostale relevantne modele.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrijednosti. Modeli procjene odslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

(b) Obezvrjeđenje investicija u zavisna društva

Banka smatra učešća u kapitalu raspoloživa za prodaju obezvrijeđenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procjenjeno smanjenje fer vrijednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrednosti.

(c) Koristan vek trajanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na trogodišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

(d) Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, osnovna sredstva Banke i sredstva stečena naplatom potraživanja.

Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvređeno, nadoknadiv iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvređenja. Ukoliko je nadoknadivi iznos nekog sredstva procjenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknadive vrednosti.

Razmatranje obezvređenja zahtijeva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

(e) Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske gubitke i/ili poreske kredite do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski gubici/krediti mogu iskoristiti.

Značajna procjena od strane rukovodstva Banke je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike (Napomena 13(b)).

(f) Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procjene. Aktuarska procjena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih.

Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procjene. Pretpostavke aktuarskog obračuna su obelodanjene u Napomeni 3.6 uz finansijske izveštaje.

(g) Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Banka je uključena u određeni broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rješavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka procjenjuje vjerovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose vjerovatnih ili razumnih procjena gubitaka.

Razumne procjene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obavještenja, poravnanja, procjene od strane Službe za pravne poslove, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rješavanju, kao i prethodno iskustvo.

Rezervisanje za sudske sporove se formira kada je vjerovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano procjeniti pažljivom analizom (Napomena 24(c)). Potrebno rezervisanje se može promijeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija.

Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se objelodanjuju, osim ako je vjerovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Prihodi od kamata:		
- Centralna banka BIH	-	-
- banke	11	1
- druge finansijske organizacije	17	14
- javna preduzeća	123	78
- druga preduzeća	2,770	3,301
- preduzetnici	327	380
- javni sektor	199	72
- stanovništvo	2,693	2,712
- drugi komitenti	30	22
Ukupno	**6,170**	**6,580**
Rashodi od kamata:		
- banke	2	-
- druge finansijske organizacije	86	167
- javna preduzeća	2	4
- druga preduzeća	29	31
- preduzetnici	-	`-
- javni sektor	13	17
- stanovništvo	1,661	1,947
- drugi komitenti	52	-
Ukupno	**1,845**	**2,166**
Neto prihod po osnovu kamata	**4,325**	**4,414**

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako slijedi:

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Prihodi od kamata po osnovu:		
- kredita u KM	6,031	6,579
- depozita u stranoj valuti	11	1
- prihodi od kamata po osnovu HOV u KM	128	
Ukupno	**6,170**	**6,580**
Rashodi kamata po osnovu:		
- depozita i kredita u KM	640	774
- depozita i kredita u stranoj valuti	1,153	1,390
- lizinga	51	-
- rashodi kamata po osnovu HOV sa ugovorenom zastitom od rizika	1	2
Ukupno	**1,845**	**2,166**
Neto prihod po osnovu kamata	**4,325**	**4,414**

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Prihodi od naknada i provizija		
Naknade za usluge domaćeg platnog prometa od:		
- Banaka		-
- Privrede	1,095	1,136
- Stanovništva	1,200	1,093
- Javni sektor	30	34
Naknade za održavanje tekućeg računa fizičkih lica	354	370
Naknade po kreditima fizičkih lica	126	128
Naknade po kreditima pravna lica	283	282
Naknade za obradu kreditnog zahteva	189	182
Naknade za usluge deviznog platnog prometa	986	1,102
Naknade i provizije za ostale bankarske usluge	313	377
Prihodi od naknada po osnovu platnih kartica	222	104
Provizije po osnovu izdatih garancija, avala i akreditiva	282	295
Ukupno	**5,080**	**5,103**
Rashodi naknada i provizija		
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	460	416
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	195	186
Naknade po poslovima sa platnim karticama	224	-
Ostale naknade i provizije	54	91
Ukupno	**933**	**693**
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	**4,147**	**4,410**

7. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Pozitivne kursne razlike	1,605	1,606
Negativne kursne razlike	(1,372)	(1,348)
Neto prihod	**233**	**258**

8. NETO PRIHOD/(RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA/ (OBEZVREĐENJA) FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

(a) Knjiženja (na teret)/u korist bilansa uspjeha

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha:		
- hartije od vrednosti	-	1
- potraživanja za kamate i naknade	1,461	1,355
- dati krediti i depoziti	11,073	10,952
- ostala sredstva	358	1,307
	12,892	**13,615**
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	395	558
Ukupno (Napomena 8(b))	**13,287**	**14,173**
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha:		
- potraživanja za kamate i naknade	2,115	1,724
- dati krediti i depoziti	14,054	7,467
- ostala sredstva	336	1,280
	16,505	**10,471**
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	361	780
Ukupno (Napomena 8(b))	**16,866**	**11,251**
Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja (obezvređenja) finansijskih sredstava	**3,579**	**(2,922)**

8. NETO PRIHOD/(RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA/(OBEZVREĐENJA) FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (Nastavak)

(b) Promene na računima ispravke vrijednosti plasmana i potraživanja i rezervisanjima za vanbilansne stavke

	Hartije od vrijednosti (Napomena 15)	Kamate i naknade (Napomene 16 i 17)	Dati krediti i potraživanja (Napomene 16 i 17)	Novčana i ostala sredstva (Napomene 14, 16 i 21)	Rezervisanja za vanbilansne stavke (Napomena 24)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2018. godine	**-**	**15,372**	**12,252**	**572**	**335**	**28,531**
Nove ispravke i rezervisanja u toku godine	1	1,400	9,341	1,140	558	12,440
Ukidanje ispravki vrijednosti i rezervisanja	-	(1,725)	(7,466)	(1,280)	(600)	(11,071)
Korekcija po MSFI 9 vanbilansa kroz bilans uspjeha	-	-	-	-	(180)	(180)
Korekcija po MSFI 9 bilansnih pozicija kroz bilans uspjeha	-	(48)	1,613	168	-	1,733
Korekcija po MSFI 9 preko kapitala	-	-	1,325	-	-	1,325
Direktan otpis	-	(57)	-	-	-	(57)
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**1**	**14,942**	**17,065**	**600**	**113**	**32,721**
Nove ispravke i rezervisanja u toku godine	6	1,461	11,073	352	395	13,287
Ukidanje ispravki vrijednosti i rezervisanja	-	(2,115)	(14,054)	(336)	(361)	(16,866)
Direktan otpis	-	(2,378)	(973)	(2)	-	(3,353)
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**7**	**11,910**	**13,111**	**614**	**147**	**25,789**

8. NETO PRIHOD/(RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA/ (OBEZVREĐENJA) FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (Nastavak)

(c) Rezerva za procjenjene gubitke

Na osnovu klasifikacije pozicija utvrđene u skladu sa propisima donijetim od strane Agencije za bankarstvo RS i internim aktima, na dan 31. decembra 2019. godine obračunata je rezerva za procijenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Obračunata rezerva za procjenjene gubitke u skladu sa Odlukom ABRS po osnovu:		
- bilansnih plasmana	31,079	37,214
- vanbilansnih stavki	320	315
	31,399	**37,529**
Ispravke vrijednosti i rezervisanja obračunata u skladu sa internom metodologijom (IFRS 9):		
- ispravka vrijednosti bilansne aktive koja se klasifikuje	25,642	32,608
- rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama	147	113
Ostale ispravke vrijednosti	-	59
	25,789	**32,780**
Pozitivna razlika između obračunate rezerve po Odluci ABRS i ispravke vrijednosti po internoj metodologiji (IFRS 9)	5,436	4,547
Obračunato rezervisanje po bilansnim i vanbilansnim stavkama u skladu sa internom metodologijom u odnosu na odluku ABRS	173	202
Iznos potrebne rezerve za procjenjene gubitke	**5,609**	**4,749**

Ukupan iznos ispravke vrijednosti i rezervisanja:

Ispravka vrijednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti	25,642	32,667
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnim Stavkama	147	113
Ukupno	**25,789**	**32,780**

8. NETO PRIHOD/RASHOD PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (Nastavak)

(c) Rezerva za procjenjene gubitke (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom I klasifikaciju aktive banke, zbir pozitivnih razlika između rezerve za procenjene gubitke obračunate u skladu sa navedenom Odlukom i iznosa ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama koja je obračunata u skladu sa internom metodologijom, predstavlja iznos nedostajuće rezerve za procjenjene gubitke.

Ako je iznos ispravke vrijednosti bilansne aktive i rezervisanja za gubitke po vanbilansnim stavkama veći od iznosa rezerve za procjenjene gubitke obračunatog na nivou dužnika, Banka nije obavezna da obračuna nedostajuću rezervu za procenjene gubitke po bilansnoj aktivi i vanbilansnim stavkama.

Na dan 31. decembra 2019. godine obračunata nedostajuća rezerva za procjenjene gubitke koji mogu nastati po osnovu bilansne aktive i vanbilansnih stavki (Napomena 3.9), iznosi 5,609 hiljadu KM (31. decembar 2018. godine: 4,749 hiljada KM).

9. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	2,559	2,524
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	1,542	1,582
Otpremnine po osnovu tehnološkog viška	41	4
Ostali lični rashodi	199	409
Ukupno	**4,341**	**4,519**

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Troškovi amortizacije:		
- MSFI 16. zakup	1,266	-
- nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 18)	468	694
- nematerijalne imovine (Napomena 18)	87	104
Ukupno	**1,821**	**798**

U toku 2019. godine Banka je primjenila MSFI 16 na zakupe uzete od pravnih i fizičkih lica. MSFI 16 je primjenjen na ukupno 16 ugovara o zakupu od čega su dva ugovora do godinu dana a ostali na duže rokove.

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE (Nastavak)

Za obračun obaveza za MSFI 16 korištena je diskontna stopa od 3.9% koju smo dobili kao prosječnu cijenu kamatonosnih KM i deviznih izvora sa troškovima za septembar 2019. godine.

Amortizacija je obračunata na nepokretnu imovinu i na ulaganja u tuđe objekte.

Ukupno obračunata amortizacija za 2019. godinu iznosi 1,821 hiljada KM, od čega se 1,266 hiljada KM odnosi na amortizaciju obračunatu u skladu sa MSFI 16, 468 hiljada KM se odnosi na amortizaciju nekretnina i opreme, a iznos od 87 hiljada KM se odnosi na obračunatu amortizaciju nematerijalnih ulaganja.

11. OSTALI PRIHODI

U hiljadama KM

	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Naplaćena otpisana potraživanja	54	50
Prihodi od dividendi i ućešća	10	32
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine	786	274
Prihodi od promjene vrijednosti osnovnih sredstava, ulaganja u nekretnine i nematerijalnih ulaganja	55	179
Ostali prihodi	272	292
Ukupno	**1,177**	**827**

12. OSTALI RASHODI

	U hiljadama KM	
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Rashodi operativnog poslovanja		
Troškovi materijala	433	532
Troškovi proizvodnih usluga	754	2,041
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	2,148	2,104
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	222	248
Troškovi članarina i pretplata za časopise	142	5
	3,699	**4,930**
Ostali rashodi		
Gubici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja	130	1,237
Gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i obezvrijeđenja stečene imovine	23	5,583
Negativan efekat procene (Napomena 18)	-	192
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti osnovnih sredstava, ulaganja u nekretnine i nematerijalnih ulaganja	8	250
Otpis potraživanja po osnovu kredita, kamata i naknada	3,114	-
Ostali rashodi	271	484
	3,546	**7,746**
Ukupno	**7,245**	**12,676**

13. POREZ NA DOBITAK

(a) Komponente poreza na dobitak

Ukupan poreski prihod sastoji se od sledećih poreza:

	U hiljadama KM	
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Tekući porez na dobitak	(31)	(58)
Dobitak/(gubitak) po osnovu odloženih poreza	-	240
Ukupno poreski prihod	**(31)**	**182**

S obzirom da Banka ima poslovnu jedinicu (filijalu) u Brčko distriktu, poreski bilans za poslovnu jedinicu se radi u skladu sa važećim poreskim propisima u Brčko distriktu i za 2019. godinu je obračunat u iznosu od 31 hiljade KM. Obračunat i plaćen porez na dobit u Brčko distriktu se priznaje kao poreski kredit u Republici Srskoj.

13. POREZ NA DOBITAK (Nastavak)

(b) Komponente odloženih poreskih sredstava

		U hiljadama KM
	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Odložena poreska sredstva po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja i njihove poreske osnove	240	240
Stanje na dan	**240**	**240**

(c) Neiskorišteni poreski gubitak kao osnov za priznavanje odloženih poreskih sredstava

Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka nije priznala odložena poreska sredstva po osnovu neiskorišćenih prenosivih poreskih gubitaka u ukupnom iznosu od 13,205 hiljada dinara (31. decembar 2018. godine: 12,328 hiljada dinara).

Banka nije priznala navedena odložena poreska sredstva zbog neizvesnosti postojanja dovoljnih iznosa budućih oporezivih dobitaka u odnosu na koje bi se odložena poreska sredstva mogla iskoristiti.

Na dan 31. decembra 2019. godine Banka je imala preneseni poreski gubitak u iznosu od 13,205 hiljada KM (poreski gubitak iz 2016. godine 12,328 hiljada KM i iz 2018.godine 877 hiljada KM).

Imajući u vidu da je Banka u 2019. godini ostvarila dobit pre oporezivanja u iznosu od 55 hiljada KM, porez na dobit bi maksimalno iznosio 5 hiljada KM i bio bi pokriven prenesenim poreskim gubitkom. Izradom poreskog bilansa za 2019. godinu će se utvrditi tačan iznos neiskorištenog (ostatka) poreskog gubitka. Rok za predaju poreskog bilansa za 2019. godinu je 31. mart 2020. godine.

14. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	31.12.2019.	31.12.2018.
U KM		
Obavezna rezerva	15,176	15,580
Sredstva preko obavezne rezerve	27,665	16,286
Gotovina u blagajni	4,548	4,317
	47,389	**36,183**
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	3,902	3,861
Ostala novčana sredstva – Centralna banka	619	315
	4,521	**4,176**
Zlato i ostali plemeniti metali	42	42
Ukupno	**51,952**	**40,401**
Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 8)	(32)	(23)
Stanje na dan	**51,920**	**40,378**

U skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi, Banka je dužna da održava i obračunava obaveznu rezervu na depozite (koji čine osnovicu za obračun obavezne rezerve) prema stanju na kraju svakog radnog dana u toku deset kalendarskih dana koji prethode periodu održavanja.

Od 01. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%. Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira u kojoj se valuti sredstva izraze prema stanju sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda koji prethodi periodu održavanja, uvećani za obračunate kamate, naknade i provizije koje su dospjele na plaćanje. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) započinje svakog mjeseca u dane prvog, jedanaestog I dvadesetprvog, a završava se desetog, dvadesetog i poslednjeg dana u mjesecu.

Centralna banka na računu rezervi banke u obračunskom periodu na iznos sredstava obavezne rezerve ne obračunava naknadu, a na iznos sredstava iznad obavezene rezerve obračunava naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

Ukoliko u toku perioda održavanja dođe do promjene vrijednosti Deposit Facility Rate, primjenjivaće se stopa koja je važila na prvi dan perioda održavanja tokom kojeg je došlo do promjene Deposit Facility Rate.

Stupanjem na snagu Zakona o bankama Republike Srpske (Službeni glasnik Republike Srpske broj 4/17) obaveza izvještavanja o posebnoj rezervi u okviru računa obavezne rezerve je prestala da važi 26. januara 2017. godine.

Obavezna rezerva u decembru 2019. godine, odnosno obavezna rezerva poslednje dekade mjeseca decembra 2019. godine (21.12.-31.12.2019. godine) iznosila je 15,176 KM hiljada i bila je usklađena sa navedenom Odlukom CBBiH.

Odlukom se utvrđuje jedinstvena stopa obavezne rezerve od 10% koju CBBiH primjenjuje na osnovicu za obračun obavezne rezerve.

14. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

Ovom Odlukom, osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira na to u kojoj se valuti nalaze.

Pregled razlika između pozicije Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke i izvještaja o tokovima gotovine na dan 31. decembar 2019. godine dat je u sledećoj tabeli.

Promene u obavezama po osnovu aktivnosti finansiranja, odnosno u primljenim kreditima u Izveštaju o tokovima gotovine, prikazane su u narednoj tabeli:

	2019.	2018.
Stanje na dan 1. januar	**17,810**	**10,973**
Prilivi po osnovu uzetih kredita	2,436	8,314
Izmirenje obaveza po osnovu kredita	(4,151)	(1,477)
Stanje na dan 31. decembar	**16,095**	**17,810**

Pregled razlika između pozicije Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke i izvještaja o tokovima gotovine na dan 31. decembar 2019. godine dat je u sledećoj tabeli.

	Bilans stanja	Izveštaj o tokovima gotovine	Razlika
U KM			
Obavezna rezerva	15,176	15,176	-
Sredstva preko obavezne rezerve	27,665	27,665	-
Gotovina u blagajni	4,548	4,548	-
	47,389	**47,389**	-
U stranoj valuti			-
Gotovina u blagajni	3,902	3,902	-
Devizni računi kod domaćih i stranih banaka	-	23,258	(23,258)
Ostala novčana sredstva – Centralna banka	619	619	-
	4,521	**27,779**	**(23,258)**
Zlato i ostali plemeniti metali	42	42	-
Stanje 31. decembra 2019. godine	**51,952**	**75,210**	**(23,258)**

15. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

	31.12.2019.	31.12.2018.
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
Obveznice Republike Srpske za finansiranje budžeta	9,397	-
Obveznice stare devizne štednje	1,013	602
	10,410	**602**
Kamata po osnovu dugoročnih obveznica koje se drže do roka dospjeća	98	-
Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 12(b))	(7)	(1)
Stanje na dan	**10,501**	**601**

Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka u okviru hartija od vrijednosti koje se drže do dospjeća ima prikazane državne hartije od vrijednosti čiji je emitent Ministarstvo finansija-Republika Srpska, a po vrsti su podjeljene na:

1. Obveznice stare devizne štednje 1,012 hiljada KM; rok 60 mjeseci; kamata 2,5%
2. Obveznice za finansiranje budžeta 4,198 hiljada KM; rok 60 mjeseci; kamata 3,5%
3. Obveznice za finansiranje budžeta 5,199 hiljada KM; rok 84 mjeseca; kamata 2,3%

16. KREDITI I PLASMANI BANKAMA

	31.12.2019.	31.12.2018.
Devizni računi kod inostranih banaka	21,894	28,990
Devizni računi kod domaćih banaka	1,364	57
	23,258	**29,047**
Krediti bankama i drugim finansijskim organizacijama u KM	749	636
Dati depoziti u stranoj valuti	286	279
	1,035	**915**
Kamata	274	274
Bruto krediti i potraživanja	**24,567**	**30,236**
Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 8)		
– deviznih računa kod inostranih banaka	(117)	(144)
– deviznih računa kod domaćih banaka	(4)	-
– datih depozita u stranoj valuti	(1)	(1)
– kredita bankama i drugim finansijskim institucijama	(166)	(35)
– kamata	(274)	(274)
	(562)	**(454)**
Stanje na dan	**24,005**	**29,782**

16. KREDITI I PLASMANI BANKAMA (Nastavak)

Krediti dati bankama i drugim finansijskim organizacijama se uglavnom odnose na kredite plasirane mikrokreditnim organizacijama od kojih su najznačajniji kratkoročni i dospjeli krediti 240 hiljada KM i dospjeli krediti u iznosu od 465 hiljada KM.

Dati depoziti u stranoj valuti se odnose na dugoročni depozit u stranoj valuti u iznosu od 286 hiljada KM položen po osnovu kartičarskog poslovanja (namjenski depozit).

Koncentracija kredita i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija u neto iznosu, na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, prikazana je kako sledi.

	31.12.2019.	31.12.2018.
Ostale banke	23,422	29,181
Druge finansijske organizacije	583	601
Stanje na dan	**24,005**	**29,782**

17. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA

	31.12.2019.	31.12.2018.
Krediti komitentima u KM	95,504	107,298
Potraživanja po osnovu kamata i naknada	11,824	14,910
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	142	102
Ukupno krediti i potraživanja	**107,470**	**122,310**
Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 8)		
– kredita komitentima	(12,945)	(17,031)
– potraživanja za kamatu i naknadu	(11,602)	(14,668)
– razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	(34)	-
	(24,581)	**(31,699)**
Stanje na dan	**82,889**	**90,611**

17. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA (Nastavak)

(a) Pregled po vrstama kredita komitentima

Pregled po vrstama kredita komitentima prema ugovorenom roku dospijeća prikazan je kako slijedi:

U hiljadama KM

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U domaćoj valuti						
Dati krediti:						
– javna preduzeća	1,052	1,535	2,587	1,702	49	1,751
– druga preduzeća	24,270	26,474	50,744	25,670	36,557	62,227
– preduzetnici	1,631	2,997	4,628	1,756	3,398	5,154
- javni sektor	-	1,096	1,096	-	1,200	1,200
– stanovništvo	6,881	29,568	36,449	7,183	29,783	36,966
– drugi komitenti	-	-	-	-	-	-
Stanje na dan	**33,834**	**61,670**	**95,504**	**36,947**	**70,987**	**107,298**

Kratkoročni krediti su odobravani pravnim licima i preduzetnicima na period do 12 meseci za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine, prerađivačke industrije, građevinarstva, usluga i turizma, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene, uz kamatne stope koje su se kretale u rasponu od 2% do 12%.

Dugoročni krediti u KM odobravani su pravnim licima i preduzetnicima na period od 1 do 20 godina uz kamatne stope u rasponu od 2% do 13%

Kratkoročni krediti odobravani su stanovništvu na period do 1 godine, uz kamatne stope na godišnjem nivou u rasponu od 1,5% do 12,50%.

Dugoročni krediti odobravani su stanovništvu u KM na period od 13 do 300 meseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou od 1,50% do 14%.

17. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA (Nastavak)

(a) Pregled po vrstama kredita komitentima (Nastavak)

Kamatna stopa na dozvoljena prekoračenja na računima građana iznosi do 13,95% na godišnjem nivou.

Kamatna stopa na kreditne kartice iznosi 13,50%.

Ročnost dospelih kredita komitentima prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, je sledeća:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Dospela potraživanja	16,076	19,851
Do 30 dana	694	1,712
Od 1 do 3 meseca	2,876	2,841
Od 3 do 12 meseci	16,815	14,220
Od 1 do 5 godina	24,716	29,499
Preko 5 godina	34,327	39,175
Stanje na dan	**95,504**	**107,298**

Struktura *dospelih potraživanja* prikazana je kako sledi:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Do 1 meseca	6,645	455
Od 1 do 3 meseca	692	323
Od 3 do 12 meseci	757	1,711
Preko 1 godine	7,982	17,362
Stanje na dan	**16,076**	**19,851**

(b) Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata

Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata, prikazanih u **neto iznosu** na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, značajna je kod sledećih delatnosti:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rudarstvo, energetika i prerađivačka industrija	18,953	19,438
Trgovina	7,431	6,621
Poljoprivreda, lov, ribolov i šumarstvo	5,977	5,997
Građevinarstvo	4,872	5,956
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	1,221	4,436
Stanovništvo	36,453	36,149
Državna administracija i druge javne usluge	1,087	1,190
Ostalo	6,565	10,480
Stanje na dan	**82,559**	**90,267**

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

	Zemljište	Građevinski objekti	Oprema i ostala sredstva	Osnovna sredstva u pripremi i avansi	Imovina sa pravom korišćenja - nekretnine uzete u lizing	Ukupno nekretnine, postrojenja i oprema	Nematerijalna imovina
Nabavna/revalorizovana vrednost							
1. januar 2018. godine	**1,592**	**16,954**	**3,981**	**66**	**-**	**22,593**	**958**
Povećanja	-	-	8	29	-	37	128
Efekat procene vrijednosti	(288)	(5,907)	-	-	-	(6,195)	-
Rashodovanje	-	-	29	(29)	-	-	-
Prodaja	(15)	-	-	-	-	(15)	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**1,289**	**11,047**	**4,018**	**66**	**-**	**16,420**	**1,086**
Povećanja	-	-	103	335	1,923	2,361	233
Prenos	-	-	71	(71)	-	-	-
Prenos na investicione nekretnine		(311)	-	-		(311)	
Rashodovanje	-	(18)	(678)	-	-	(696)	-
Prodaja	-	(60)	(127)	-	-	(187)	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**1,289**	**10,658**	**3,387**	**330**	**1,923**	**17,587**	**1,319**
Akumulirana ispravka vrijednosti							
1. januar 2018. godine	**-**	**6,477**	**2,732**	**-**	**-**	**9,209**	**749**
Amortizacija (Napomena 10)	-	194	500		-	694	104
Rashodovanje	-	-	(5)	-	-	(5)	-
Efekat procene vrijednosti	-	(2,723)	-	-	-	(2,723)	-
Stanje na dan 31. decembra 2018. godine	**-**	**3,948**	**3,227**	**-**	**-**	**7,175**	**853**
Amortizacija (Napomena 10)	-	138	331	-	1,265	1,734	87
Prenos na investicione nekretnine	-	(96)	-	-	-	(96)	-
Rashodovanje	-	(18)	(746)	-	-	(764)	-
Prodaja	-	(15)	(41)	-	-	(56)	-
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	**-**	**3,957**	**2,771**	**-**	**1,265**	**7,993**	**940**
Neotpisana vrijednost na dan:							
- 31. decembra 2019. godine	**1,289**	**6,701**	**616**	**330**	**658**	**9,594**	**379**
- 31. decembra 2018. godine	**1,289**	**7,099**	**791**	**66**	**-**	**9,245**	**233**

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA (Nastavak)

Primjenjeni metodi procjene nekretnina

Procjena nekretnina Banke (procjena izvršena sa stanjem na dan 31. jula 2018. godine) koja se sastoji od zemljišta, građevinskih objekata, infrastrukture, instalacija i lokacijskih poboljšanja obuhvatila je obilazak i procjenjivanje imovine, razgovor sa osobljem zaduženim za konkretnu imovinu, pregled raspoložive tehničke dokumentacije i planova, razgovor sa licima upoznatim sa troškovima izgradnje na tom području (građevinskim firmama), pregled dodatnih informacija sa tržišta nekretnina, troškova izgradnje i zakupa.

Za procjenu zemljišta korišten je tržišni pristup, odnosno metod direktnog upoređivanja cijena. Za procjenu građevinskih objekata korišten je tržišni pristup, a tamo gde nije bilo moguće pribaviti podatke sa tržišta o uporednim cijenama, korišten je troškovni pristup.

Procjena zemljišta

Zemljište Banke procijenjeno je korišćenjem tržišnog metoda, odnosno metoda direktnog upoređivanja cijena. Vrijednost zemljišta je određena na osnovu upoređivanja sa cijenama koje su ostvarene u kupoprodajnim transakcijama u neposrednoj prošlosti.

Procjena zemljišta na osnovu ostvarenih kupoprodajnih transakcija se bazira na raspoloživim podacima o ostvarenim transakcijama za zemljište sličnog tipa, vrste i namjene. Tamo gdje ne postoje raspoloživi podaci za slični ili isti tip, vrstu ili namjenu zemljišta, procjenjivači su prilagodili tržišnu cijenu koja reflektuje specifićnosti zemljišta koje je predmet procjene. Pored toga, procjenjivaci su obišli lokacije i izvršili uvid i u listove nepokretnosti da bi upotpunili podatke o specificnostima zemljišta koje je predmet procjene. Svako zemljište je posebno procijenjeno u skladu sa kategorijom i ostalim karakteristikama koje su konstatovane ili upisane u listove nepokretnosti.

Procjena građevinskih objekata

Fer (poštena) vrijednost građevinskih objekata utvrđuje se vrednovanjem osnovnih i korektivnih elemenata objekta.

Osnovni elementi su:

1. korisna površina objekta,
2. prosječna tržišna cijena kvadratnog metra objekta na dan 31. decembra godine koja prethodi godini procjene,
3. prosječna kupoprodajna cijena,
4. starost objekta.

Korektivni elementi su:

1. lokacija objekta,
2. kvalitet objekta.

Na osnovu procene rukovodstva Banke, nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja na dan 31. decembra 2019. godine nisu obezvređeni.

19. INVESTICIONE NEKRETNINE

Na dan 31. decembra 2019. godine investicione nekretnine Banke iskazane po fer vrednosti utvrđene od strane nezavisnog procenitelja (procjena izvršena na dan 31. decembra 2019.godine) iznose 2,607 hiljada KM (na dan 31. decembra 2018. godine: 2,352 hiljade KM).

Vrednost investicionih nekretnina je u 2019. godini uvećana prenosom objekta vrednosti od 215 hiljada KM i procenom na dan 31. decembra 2019.godine, čiji su neto efekti u iznosu od 40 hiljada KM evidentirani u korist ostalih prihoda (ukupan prihod po osnovu procjene iznosi 55 hiljada KM, na teret rashoda po osnovu procjene knjižen je iznos od 8 hiljada KM i po istom osnovu ukinute su revalorizacione rezerve u iznosu od 7 hiljada KM).

20. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI

	31.12.2019.	31.12.2018.
Stalna sredstva namjenjena prodaji	2,147	2,439
Pokretna imovina namjenjena prodaji	-	28
Minus: Ispravka vrijednosti	(59)	(59)
Stanje na dan	**2,088**	**2,408**

Promjene na stalnim sredstvima namjenjenim prodaji prikazane su u narednoj tabeli:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Stanja na početku godine	2,467	9,904
Prenos sa materijalnih vrednosti stečenih naplatom potraživanja	72	-
Nove nabavke	-	2,155
Prodaja i otuđenje	(392)	(4,290)
Svođenje na 1 KM	-	(5,302)
Stanje na dan	**2,147**	**2,467**

Prodajom stalnih sredstava namjenjenih prodaji u 2019. godini ostvaren je prihod od 607 hiljada KM.

21. OSTALA SREDSTVA

	31.12.2019.	31.12.2018.
U domaćoj valuti		
Potraživanja od zaposlenih	4	10
Potraživanja za pretplaćene ostale poreze i doprinose	49	87
Ostala potraživanja	3,049	3,164
Unapred plaćeni troškovi i ostala razgraničenja	82	56
Zalihe	272	95
Materijalne vrednosti stečene naplatom potraživanja	1,524	442
	4,980	**3,854**
U stranoj valuti		
Potraživanja od zaposlenih	107	106
Minus: Ispravka vrijednosti		
– ostalih sredstava (Napomena 8)	(460)	(431)
– zaliha	(6)	(6)
	(466)	**(437)**
Stanje na dan	**4,621**	**3,523**

Promjene na materijalnim vrednostima stečenim naplatom prikazane su u narednoj tabeli:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Stanja na početku godine	442	811
Nove nabavke	1,368	99
Prodaja i otuđenje	(214)	(188)
Prenos na stalna sredstva namjenjena prodaji	(72)	-
Svođenje na 1 KM	-	(280)
Stanje na dan	**1,524**	**442**

Prodajom materijalnih vrednosti stečenih naplatom potraživanja u 2019. godini ostvaren je prihod od 18 hiljada KM.

22. DEPOZITI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA I OBAVEZE PO KREDITIMA

		U hiljadama KM
	31.12.2019.	31.12.2018.
Transakcioni depoziti	287	150
Ostali depoziti	2,400	8,840
Obaveze po osnovu kamata i naknada	66	73
	2,753	**9,063**
Primljeni krediti (a)	16,095	17,810
Stanje na dan	**18,848**	**26,873**

22. DEPOZITI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA I OBAVEZE PO KREDITIMA (Nastavak)

(a) Primljeni krediti

	31.12.2019.	31.12.2018.
Fond za razvoj istočnog dijela Republike Srpske a.d. Istočno Novo Sarajevo	2,785	4,449
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD)	227	303
Brčko distrikt BiH	44	99
Fond za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a.d. Banjaluka	7,896	8,475
Fond stanovanja Republike Srpske a.d. Banjaluka	5,143	4,484
Stanje na dan	**16,095**	**17,810**

23. DEPOZITI KLIJENATA

		U hiljadama KM
	31.12.2019.	31.12.2018.
Transakcioni depoziti (a)	78,355	66,592
Ostali depoziti (b)	62,344	64,713
Obaveze po osnovu kamata i naknada	30	16
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu (c)	1,300	1,477
	142,029	**132,798**
Stanje na dan	**142,029**	**132,798**

(a) Transakcioni depoziti

U hiljadama KM

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	U KM	U stranoj valuti	Ukupno	U KM	U stranoj valuti	Ukupno
Preduzeća	11,082	1,656	**12,738**	7,201	1,530	**8,731**
Javni sektor	5,017	18	**5,035**	2,817	3	**2,820**
Stanovništvo	38,004	20,390	**58,394**	33,131	17,873	**51,004**
Drugi komitenti	2,161	27	**2,188**	3,992	45	**4,037**
Stanje na dan	**56,264**	**22,091**	**78,355**	**47,141**	**19,451**	**66,592**

23. DEPOZITI KLIJENATA (Nastavak)

(b) Ostali depoziti

Analiza ostalih depozita prema **ugovorenom roku** dospeća:

U hiljadama KM

	31.12.2019.			31.12.2018.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U KM:						
Štedni depoziti	533	18,310	18,843	645	18,353	18,998
Namjenski depoziti	434	470	904	728	835	1,563
Ukupno	**967**	**18,780**	**19,747**	**1,373**	**19,188**	**20,561**
U stranoj valuti:						
Štedni depoziti	850	41,252	42,102	1,010	42,486	43,496
Namjenski depoziti	186	309	495	391	265	656
Ukupno	**1,036**	**41,561**	**42,597**	**1,401**	**42,751**	**44,152**
Stanje na dan	**2,003**	**60,341**	**62,344**	**2,774**	**61,939**	**64,713**

Na tekuće račune stanovništva u KM Banka nije plaćala kamatu kao ni na žiro račune fizičkih lica.

Na devizne račune po viđenju stanovništva obračunava se kamata po stopi od 0% na godišnjem nivou.

Depoziti po viđenju u KM, najvećim delom, predstavljaju stanja namjenskih računa preduzeća, državnih i drugih organizacija koji su nekamatonosni.

KM štedni nenamjenski oročeni računi su deponovani uz godišnju kamatnu stopu od 0% do 6%. Devizni štedni nenamjenski oročeni računi su deponovani uz godišnju kamatnu stopu od 0% do 5.1%.

Kratkoročni oročeni depoziti u KM su deponovani uz kamatne stope u rasponu od 0% do 3,6% na godišnjem nivou, u zavisnosti od datuma dospeća.

Kratkoročno oročeni devizni depoziti oročavani su na period od 1 meseca do 1 godine po kamatnoj stopi koja se kretala od 0% do 3,6% na godišnjem nivou.

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Preduzeća	1,087	1,779
Javni sektor	7	-
Stanovništvo	61,250	62,927
Drugi komitenti	-	7
Stanje na dan	**62,344**	**64,713**

23. DEPOZITI KOMITENATA I OBAVEZE PO KREDITIMA (Nastavak)

(c) Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu

		U hiljadama KM
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
U KM	374	416
U stranoj valuti	926	1,061
Stanje na dan	**1,300**	**1,477**

24. REZERVISANJA

	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	147	113
Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i ostala primanja zaposlenih (b)	184	175
Rezervisanja za sudske sporove (c)	41	47
Stanje na dan	**372**	**335**

(a) Prema Metodologiji za procenu obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, rezervisanja za rizičnu vanbilansnu aktivu (garancije, avale, akreditive, obaveze za nepovučene kredite i dr.) Banka vrši po istom principu kao i za bilansnu aktivu na nivou klijenta.

(b) U skladu sa zahtjevima IAS 19 "Naknade zaposlenima", Banka vrši aktuarski obračun rezervisanja kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih za otpremine. Banka je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima kao i Pravilnikom o radu Banke.

Prilikom utvrđivanja sadašnje vrijednosti očekivanih odliva korišćena je diskontna stopa i ostale pretpostavke objelodanjene u Napomeni 3.6.

(c) Rezervisanja po osnovu sudskih sporova objelodanjena su u Napomeni 30(a).

24. REZERVISANJA (Nastavak)

Promjene na rezervisanjima u toku godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi		
Stanje na početku godine	113	335
Rezervisanja u toku godine (Napomena 8)	34	558
Ukidanje rezervisanja (Napomena 8)	-	(600)
Efekat prve primjene MSFI 9	-	(180)
Stanje na kraju godine	**147**	**113**
Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i ostala primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	175	175
Isplate po osnovu isplaćenih otpremnina za odlazak u penziju	(41)	(4)
Aktuarski dobici / (gubici)	(9)	(19)
Rezervisanja u toku godine	59	23
Stanje na kraju godine	**184**	**175**
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	47	55
Ukidanje rezervisanja	(6)	(8)
Stanje na kraju godine	**41**	**47**
Stanje na dan	**372**	**335**

25. OSTALE OBAVEZE I PVR

	31.12.2019.	31.12.2018.
Obaveze prema dobavljačima	216	242
Primljeni avansi	57	55
Obaveze po ostalim osnovama u obračunu	232	214
Ostale obaveze	59	50
Obaveze po osnovu lizinga	876	
Obaveze za porez na dodatu vrednost	7	10
Obaveze za druge poreze i doprinose	55	11
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	358	25
Razgraničeni prihodi od kamata	902	889
Stanje na dan	**2,762**	**1,496**

26. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Banke

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako sledi:

	31.12.2019.	31.12.2018.
Akcijski kapital – obične akcije /i/preferencijalne	23,832	25,744
Revalorizacione rezerve /ii/	1,245	1,394
Dobitak iz ranijih godina /iii/	-	1,915
Dobitak/(gubitak) tekuće godine /iv/	111	(10,830)
Formirane rezerve	-	3
Stanje na dan	**25,188**	**18,226**

Banka je otvoreno akcionarsko društvo, odnosno akcionarsko društvo čijim se akcijama javno trguje.

Tokom 2019. godine izvršeno je pokriće gubitka na teret akcijskog kapitala u iznosu od 8,912 hiljada KM i izvršena je dokapitalizacija Banke kroz XIX emisiju akcija u iznosu od 7,000 hiljada KM (Napomena 1), čime je izmenjena vlasnička struktura Banke.

/i/ *Akcijski kapital*

Na dan 31. decembra 2019. godine upisani i uplaćeni kapital Banke iznosi 23,832 hiljada KM i sastoji se od 17,832 običnih akcija (pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM) i 6,000 prioritetnih akcija (pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM).

Na većinske akcionare Banke (5% i više) u strukturi akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2019. godine odnosi se 93.58% akcijskog kapitala.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2019. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	Učešće u %
Galens invest doo Novi Sad	5,320	22.32%
Pavgord doo Foča	5,250	22.03%
Batagon International ag	3,126	13.12%
Fond za restituciju RS	2,500	10.49%
Akcijski fond RS	2,500	10.49%
Miroslava Pavlović	1,857	7.79%
Fructa – Trade doo Derventa	1,750	7.34%
Ostali akcionari	1,529	6.42%
	23,832	**100.00%**

Imaoci običnih akcija odgovaraju za obaveze i snose rizik poslovanja Banke srazmjerno broju akcija kojima raspolažu. Akcije se mogu prenositi na druga lica u skladu sa odredbama Ugovora o osnivanju. Vlasnici običnih i preferencijalnih akcija imaju pravo na dividendu. Od ukupnog akcionarskog kapitala od 23,832 hiljade KM na preferencijalne akcije se odnosi 6,000 hiljada KM (Fond za restituciju RS 2,500 akcija; Akcijski fond RS 2,500 akcija; Slobodan Pavlović 500 akcija i Miroslava Pavlović 500 akcija).Preostali iznos od 17,832 hiljade KM odnosi se na obične akcije.

26. KAPITAL (Nastavak)

(a) Struktura kapitala Banke (Nastavak)

Akcionari koji imaju 5% ili više akcija sa glasačkim pravima prema Izvještaju iz Knjige akcionara na dan 31. decembra 2019. godine:

1. Galens invest doo Novi Sad 29.836%
2. Pavgord doo Foča 29.441%
3. Batagon international ag 17.530%
4. Fructa-trade doo Derventa 9.814%
5. Miroslava Pavlović 7.611%

/ii/ *Revalorizacione rezerve*

Revalorizacione rezerve koje na dan 31. decembra 2019. godine iznose 1,245 hiljada KM (31. decembar 2018. godine: 1,394 hiljada KM) umanjene su kao rezultat isknjižavanja otpisa manjka opreme procjene investicionih nekretnina (decembar 2019. godine) i prodaje imovine Banke (stan i autombili).

(b) Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- obezbedi usaglašenost sa zahtevima vezanim za kapital koji su definisani od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske;
- obezbjedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja po principu “stalnosti poslovanja”, uz obezbeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama; i
- održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Agencija za bankarstvo republike Srpske i dostavlja kvartalne izvještaje Agenciji za banakrstvo Republike Srspke o ostvarenim vrednostima pokazatelja.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske je definisala sledeće limite za kapital:

- minimalni iznos kapitala od KM 15 miliona Banka je dužna da pored ispunjenja ovog uslova u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini zbira sledećih kapitalnih zahteva: kapitalnog zahteva za kreditni, tržišni i operativni rizik; i
- stopa regulatornog kapitala na nivou koji nije niži od 12%.

26. KAPITAL (Nastavak)

(b) Upravljanje kapitalom

Agencija za bankarstvo Republike Srpske je svojim rešenjima banci postavila poseban zahtev za održavanje stope regulatornog kapitala na nivou od 15%.

U skladu sa Strategijom upravljanja kapitalom Banke, strateški cilj Banke je održavanje pokazatelja adekvatnosti kapitala na nivou definisanom Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima.

Odgovorno lice za kontrolu i upravljanje rizicima izvještava mesečno Upravu, ALCO odbor i Nadzorni odbor o visini i strukturi kapitala, visini kapitalnih zahteva i visini pokazatelja adekvatnosti kapitala. Kapitalne zahtjeve za kreditni, operativni i devizni rizik dostavlja Sektor rizika - Odjeljenje upravljanja rizicima.

Odlukom o izračunavanju kapitala banaka ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 74/17) utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke (osnovnog akcijskog, osnovnog i dopunskog kapitala i odbitnih stavki), kapitalnih zahtjeva i pokazatelja adekvatnosti kapitala.

27. VANBILANSNE POZICIJE

	31.12.2019.	31.12.2018.
Poslovi u ime i za račun trećih lica (a)	-	189
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (b)	13,478	15,375
Preuzete opozive obaveze (c)	10,060	21,039
Druge vanbilansne pozicije (d)	15,992	15,337
Stanje na dan	**39,530**	**51,940**

(a) Poslovi u ime i za račun trećih lica

Poslovi u ime i za račun trećih lica na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu od 189 hiljade KM nastali su po osnovu Ugovora o komisionom kreditu između kreditora Slobodana Pavlovića i korisnika kredita "Slobomir P Univerzitet", Bijeljina u iznosu od 80 hiljada KM i Ugovora o komisionom kreditu između kreditora Slobodana Pavlovića i korisnika kredita "Slobomir P Univerzitet", Bijeljina u iznosu od 109 hiljada KM što čini navedeni iznos od 189 hiljada KM. Na dan 31. decembra 2019. godine poslova u ime i za račun trećih lica nema.

(b) Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika istih ukoliko se za to ispune potrebni uslovi, uobičajeno u vezi sa uvozom i izvozom robe. Garancije i akreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite, revolving kredite i kreditne kartice. Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

27. VANBILANSNE POZICIJE (Nastavak)

(b) Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze (nastavak)

Potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorišćenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

	31.12.2019.	31.12.2018.
Plative garancije:		
- u KM	2,264	3,374
- u stranoj valuti	-	106
	2,264	**3,480**
Činidbene garancije:		
- u KM	8,043	7,612
- u stranoj valuti	7	-
	8,050	**7,612**
Preuzete neopozive obaveze:		
- neiskorišćeni okvirni krediti	1,890	3,061
- neiskorišćeni minusi po tekućim računima	702	782
- neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	572	440
	3,164	**4,283**
Stanje na dan	**13,478**	**15,375**

Banka vrši rezervisanja za potencijalne gubitke po garancijama i ostaloj rizičnoj vanbilansnoj aktivi shodno odlukama regulatora i usvojenoj računovodstvenoj politici. Kao što je objelodanjeno u Napomeni 24, na dan 31. decembra 2019. godine formirana rezerva za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznosi 320 hiljadu KM dok je ispravka vrijednosti formirana u iznosu od 147 hiljada KM.

(c) Preuzete opozive obaveze

Preuzete opozive obaveze u iznosu od 10,060 hiljada KM na dan 31. decembra 2019. godine (31. decembar 2018. godine: 21,039 hiljada KM) odnose se na opozive obaveze po plasmanima-okvirne hipoteke.

(d) Druge vanbilansne pozicije

	31.12.2019.	31.12.2018.
Vanbilansni revolving fond IFAD-a	302	302
Potraživanja po suspendovanoj kamati	1,868	1,816
Druga vanbilansna aktiva	13,414	12,782
Interna evidencija kredita u sudskom procesu	408	437
Stanje na dan	**15,992**	**15,337**

27. VANBILANSNE POZICIJE (Nastavak)

(d) Druge vanbilansne pozicije (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2018. godine ostale vanbilansne pozicije u iznosu od 15,992 hiljade KM se najvećim delom odnose na evidenciju stečene imovine kroz sudske procese (5,906 hiljada KM) koja je u redovnom bilansu svedena na tehničku vrijednost od 1KM, dok se 2,000 hiljada KM odnosi na međubankarske ugovore za obezbeđenje likvidnosti u vanrednim situacijama. Na pozicijama vanbilansa evidencija potraživanja po kreditima, kamatama i naknadnama iznosi 3,540 hiljada KM. Druga vanbilansan aktiva – sudski sporovi iznosi 1,967 hiljada KM.

(e) Kreditno rizične vanbilansne stavke

Pregled kreditno rizičnih i nerizičnih vanbilansnih stavki Banke na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine dat je u sledećoj tabeli:

		U hiljadama KM
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Garancije	10,314	11,092
Preuzete neopozive obaveze i nepokriveni akreditivi	3,164	4,283
Stanje na dan	**13,478**	**15,375**

Od navedenih vanbilansnih stavki, garancije su umanjene za obezbjeđenje depozitima u iznosu od 280 hilj.KM.

28. OBJELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima, zaposlenima i drugim povezanim licima.

(a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine proistekla iz transakcija sa akcionarima i drugim povezanim licima sa Bankom prikazana su u sledećoj tabeli:

28. OBJELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

	31.12.2019.	31.12.2018.
Bilansna i vanbilansna izloženost:		
Bilansna i vanbilansna izloženost povezanim pravnim licima:		
- PAVGORD DOO FOČA	21	-
- SRBINJE PUTEVI DOO FOČA	481	-
- NRMU DOO MILJEVINA	21	-
- BATAGON EEC DOO	201	-
- AQUA CITY DOO	-	220
- DRINA RIVER BRIDGE	24	31
- GRAFAM DD BRCKO	308	306
- KOMPANIJA SLOBOMIR AD	-	3,295
- RADIO TELEVIZIJA SLOBOMIR	-	20
- SLOBOMIR P UNIVERZITET	1,647	3,106
- IBD DD	-	40
	2,703	**7,018**
Minus: Ispravka vrijednosti		
- BATAGON EEC DOO	(4)	-
- AQUA CITY DOO	-	(220)
- DRINA RIVER BRIDGE	(1)	-
- GRAFAM DD BRCKO	(90)	(104)
- KOMPANIJA SLOBOMIR AD	-	(1,204)
- SLOBOMIR P UNIVERZITET	(634)	(970)
- IBD DD	-	(40)
	(729)	**(2,538)**
	1,974	**4,480**
Bilansna i vanbilansna izloženost članovima Uprave, Nadzornog i ostalih odbora Banke, bruto	249	266
Minus: Ispravka vrijednosti	(17)	(37)
	232	**229**
Ukupno	**2,206**	**4,709**

	31.12.2019.	31.12.2018.
Depoziti i primljeni krediti:		
Depoziti i krediti povezanih pravnih lica:		
- FRUCTA TRADE DOO	14	-
- ŽITOPROMET	12	-
- DRINA RIVER BRIDGE	1	
- IBD DD	1	2
- RADIO TELEVIZIJA SLOBOMIR	19	26
- SLOBOMIR P UNIVERZITET	2	6
- KOMPANIJA SLOBOMIR	-	3
- GRAFAM	10	10
Depoziti članova Upravnog, Izvršnog i ostalih odbora Banke	**57**	**66**
Ukupno	**116**	**113**

28. OBJELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

(a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. godine i u 2018. godini dati krediti i depoziti povezanim pravnim licima, članovima Izvršnog, Upravnog odbora i ostalih odbora Banke obuhvataju potraživanja po osnovu kreditnih kartica, minusa po tekućim računima i odobrenih kredita. Transakcije sa povezanim licima se obavljaju po uobičajenim komercijalnim uslovima.

(b) Zarade i naknade zarada članova Nadzornog odbora , Odbora za reviziju i Uprave Banke u periodu od 1. januara do 31. decembra 2019. i 2018. godine godine, prikazane su u sledećoj tabeli u bruto i neto iznosima:

	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Bruto zarade i naknade zarada članova Nadzornog odbora	94	113
Naknade članovima Odbora za reviziju	51	76
Naknade članovima Uprave Banke	298	268
Ukupno Bruto	**443**	**457**

	01.01.-31.12.2019.	01.01.-31.12.2018.
Neto zarade i naknade zarada članova Nadzornog odbora	57	68
Naknade članovima Odbora za reviziju	31	46
Naknade članovima Uprave Banke	182	163
Ukupno Neto	**270**	**277**

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA

U skladu sa obimom i strukturom poslovanja Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizicima, koji se odnosi na upravljanje svim vrstama rizika, posebno u delu značajnih rizika kojima je izložena ili koji se mogu javiti u poslovanju.

U 2018. godini izvršena je implementacija Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) 9 “Finansijski instrumenti”.

U skladu sa obimom i strukturom poslovanja Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizicima, koji se odnosi na upravljanje svim vrstama rizika, posebno u delu značajnih rizika kojima je izložena ili koji se mogu javiti u poslovanju.

U 2019.godini vršen je obračun u skladu sa ovim standardom.

Ciljevi i principi upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima Banka je uspostavila kroz:

- utvrđenu strategiju upravljanja rizicima;

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

Ciljevi i principi upravljanja rizicima (Nastavak)

- definisane politike i procedure upravljanja rizicima koje obuhvataju identifikaciju, mjerenje/procjenu, nadzor, izvještavanje i kontrolu rizika;
- utvrđenu organizacionu strukturu koja jasno definiše uloge i odgovornosti pojedinaca koji su uključeni u preuzimanje rizika, upravljanje rizicima kao i nadzor nad adekvatnošću upravljanja rizicima;
- nezavisnost funkcije upravljanja rizicima od ostalih poslovnih aktivnosti;
- adekvatan informacioni sistem koji obezbeđuje protok informacija od operativnog nivoa do najvišeg rukovodstva kao i sistem za obavještavanje o svim uočenim odstupanjima;
- adekvatan sistem unutrašnjih kontrola;
- definisan proces interne procene adekvatnosti kapitala Banke; i
- sistem izveštavanja o izloženosti Banke rizicima koji obuhvata interno izveštavanje i izvještavanje spoljnih korisnika, a posebno Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Nadležnosti

Nadzorni odbor i Upravni odbor Banke nadležni su za uspostavljanje sistema i nadzor nad sistemom upravljanja rizicima u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, politikom i principima Banke i najboljom praksom upravljanja rizicima.

U cilju uspostavljanja jedinstvenog sistema upravljanja rizicima obezbeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti. Pored organa upravljanja, formirani su i posebni odbori Banke nadležni su za upravljanje rizikom saglasno internim aktima koji se odnose na njihov rad.

Nadležni organizacioni dijelovi Banke kontinuirano prate i propise i promjene u regulativi, analiziraju njihov uticaj na poziciju Banke po pitanju izloženosti rizicima i preduzimaju mere na usaglašavanju poslovanja i procedura sa propisanim i usvojenim okvirima.

Organizacioni delovi nadležni za monitoring pojedinačnih rizika u okviru svojih nadležnosti kontinuirano prate indikatore i pokazatelje pojedinih kategorija rizika, vrše merenje, kontrolu i izvještavanje nadležnih odbora Banke, u skladu sa uspostavljenim sistemom utvrđenim internim aktima kojima se reguliše upravljanje rizicima.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik

Nadležnosti (Nastavak)

Banka upravlja kreditnim rizikom pojedinačnog dužnika, rizikom portfolija što uključuje aktivno upravljanje sredstvima obezbeđenja, a kroz upravljanje:

- rizikom neizvršenja (default risk) – rizik neizmirenja obaveza od strane dužnika; i
- rizikom promjene kvaliteta potraživanja (downgrade risk) – rizik pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika.

Upravljanje kreditnim rizikom je usko povezano, odnosno uključuje i analize koje se odnose na identifikaciju i upravljanje:

- kreditno-deviznim rizikom koji nastaje usled uticaja značajnog rasta deviznog kursa na kreditnu sposobnost dužnika, uključujući veću izloženost riziku klijenata sa neusklađenom valutnom strukturom potraživanja/prihoda i obaveza;
- rizikom koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema licima i grupi povezanih lica i velikih izloženosti, kao i rizikom koncentracije koji proizilazi iz koncentracije izloženosti pojedinim faktorima rizika: privredne grane, geografska područja, vrsta proizvoda i aktivnosti, instrumenti kreditne zaštite i slično;
- rizikom zemlje indirektno imajući u vidu strukturu izloženosti Banke prema klijentima rezidentima; i
- kreditnim rizikom koji je indukovan kamatnim rizikom, praćenjem pozicija koje su izvor ovog rizika.

Upravljanje kreditnim rizikom

U cilju postizanja delotvornog okvira za upravljanje kreditnim rizikom Banka je definisala osnovne komponente kao što sledi:

- uspostavljanje sistema i nadzor nad sistemom koji sprovodi Upravni odbor i više rukovodstvo;
- jasna podela nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja; i
- adekvatna primena sistema upravljanja i odgovarajućih politika i procedura.

Proces upravljanja kreditnim rizikom obuhvata:

- identifikaciju u skladu sa usvojenim procedurama;
- merenje i procenu korišćenjem propisanih i internih metodologija;
- praćenje i kontrolu prema utvrđenim procedurama, kao i primenu tehnika ublažavanja tog rizika, korišćenjem instrumenata kreditne zaštite;
- definisanje limita; i
- izveštavanje o izloženosti kreditnom riziku.

Cilj Banke nije da eliminiše kreditni rizik, već da preuzme isti u mjeri koja daje osnov za ostvarenje optimalnog odnosa rizika i prinosa.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Mjere koje Banka primenjuje u cilju upravljanja kreditnim rizikom, uključuju sledeće osnovne principe:

- stroge kriterijume selekcije;
- pouzdan proces odobravanja kredita uz primenu definisanih kriterijuma za odobravanje kredita sa propisanom ocjenom kreditne sposobnosti;
- efikasnu kreditnu administraciju i praćenje kroz adekvatno vođenje kreditnih dosijea u skladu sa propisima i procedurama Banke, i monitoring klijenata sa stanovišta docnje u naplati kao jednog od elemenata za uočavanje prvih znakova da klijent ima problema u poslovanju;
- adekvatne kontrole u vezi sa kreditnim rizikom u odnosima sa ugovornim stranama;
- diversifikaciju rizika kroz disperziju plasmana po iznosu, granama delatnosti i klijentima vodeći računa o izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica kao i licima povezanim sa Bankom;
- sprečavanje sukoba interesa;
- efikasno korišćenje i dostavljanje informacija;
- praćenje izloženosti tokom životnog veka plasmana, što se odnosi na kontrolu kreditnog procesa u toku i nakon odobravanja plasmana; i
- odlučivanje na relevantnom nivou u skladu sa definisanim limitima i nadležnostima, a posebno u slučajevima angažovanja Banke po nestandardnim uslovima.

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Tabela u nastavku predstavlja najgori scenario izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine bez uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i zaštite od kreditnog rizika. Izloženosti kreditnom riziku iskazane su po neto knjigovodstvenoj vrijednosti na dan izvještavanja.

	31.12.2019.	31.12.2018.
Izloženost kreditnom riziku po bilansnim stavkama:		
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	51,920	40,377
Hartije od vrednosti	10,501	602
Krediti i plasmani bankama	24,005	29,181
Krediti i plasmani komitentima	82,889	91,112
Udeli (učešća)	240	355
Odložena poreska sredstva	355	240
Ostala sredstva	2,833	3,095
Ukupno	**172,743**	**164,962**
Izloženost kreditnom riziku po vanbilansnim stavkama:		
Garancije	10,238	10,987
Ostale preuzete neopozive obaveze	3,093	4,275
Preuzete opozive obaveze	-	-
Ukupno	**13,331**	**15,262**
Ukupna izloženost kreditnom riziku	**186,074**	**180,224**

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti, prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promena fer vrijednosti.

Na dan 31. decembra 2019. godine ukupna aktiva po bilansnim potraživanjima i vanbilansnim stavkama koja se klasifikuje iznosi 131,465 hiljada KM po bruto knjigovodstvenoj vrijednosti (31. decembar 2018. godine: 205,465 hiljada KM), odnosno 105,676 hiljada KM po neto knjigovodstvenoj vrijednosti (31. decembar 2018. godine: 172,686 hiljada KM).

Ispravka vrijednosti u skladu sa IFRS 9 je obračunata u iznosu od 25,642 hiljada KM na bruto potraživanja u iznosu od 198,385 hiljade KM za bilansnu aktivu, od čega se na klasifikovanu bilansnu aktivu odnosi 118,267 hiljada KM. Razlika između finansijske imovine u skladu sa IFRS 9 i klasifikovane aktive iznosi 80,118 hiljada KM i odnosi se na gotovinu u blagajni i trezoru u iznosu od 8,492 hiljada KM, novčana sredstva na računu kod Centralne banke BiH u iznosu od 43,460 hiljada KM, sredstva na računima kod banaka koje se ne klasifikuju u skladu sa regulativom u iznosu od 21,242 hiljada KM, hartije od vrijednosti u iznosu od 10,507 hiljada KM, potraživanja za više plaćen porez 49 hiljada KM, odložena poreska sredstva 240 hiljada KM i ostala aktiva u iznosu 5 hiljade KM koje se odnose na potraživanje od Vlade BD za pogrešno usmjere uplate, što daje ukupan iznos 83,995 hiljada KM koji treba umanjiti za stavke koje je Banka klasifikovala, a po ABRS ne ulaze u finansijsku imovinu. Ove stavke se odnose na zalihe u iznosu 265 hiljada KM i sredstva stečena naplatom potrživanja u iznosu 3,612 hiljada KM.

Rezervisanje za vanbilansnu aktivu u iznosu od 147 hiljada KM obračunato je na vrednost rizične vanbilansne aktive u iznosu od 13,478 hiljada KM.

Stavke koje ulaze u bilansnu izloženost, a nemaju tretman izloženosti kreditnom riziku (Fiksna aktiva, zalihe i materijalno stečena imovina) iznose 16,456 hiljada KM.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U narednim tabelama su prikazane su bilansne izloženosti raspoređene u nivoe kreditnog rizika – 1, 2 i 3.

	31.12.2019.		
	Bruto izloženost	**Ispravka vrijednosti i rezervisanja**	**Neto izloženost**
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija			
Redovni plasmani	75,496	153	75,343
Nivo 1	75,437	94	75,343
Problematični plasmani - Nivo 3	59	59	-
Grupno procenjeni	59	59	-
Krediti i potraživanja od komitenata i ostala sredstva	96,252	13,111	83,141
Redovni plasmani	73,939	3,038	70,901
Nivo 1	72,244	2,846	69,398
Nivo 2	1,695	192	1,503
Problematični plasmani - Nivo 3	22,313	10,073	12,240
Grupno procijenjeni	1,254	563	691
Pojedinačno procijenjeni	21,059	9,510	11,549
Hartije od vrijednosti – Nivo 1	10,409	7	10,402
Udeli (učešća)	355	-	355
Kamate i naknade	12,099	11,910	189
Ostala potraživanja	**3,774**	**460**	**3,314**
Ukupno bilansne izloženosti	**198,385**	**25,642**	**172,743**
Vanbilansne izloženosti			
Redovni plasmani	13,457	132	13,325
Nivo 1	13,441	130	13,311
Nivo 2	16	2	14
Problematični plasmani - Nivo 3	21	15	6
Grupno procijenjeni	18	12	6
Pojedinačno procijenjeni	3	3	-
Ukupno vanbilansne izloženosti	**13,478**	**147**	**13,331**

Napomena: Bruto izloženosti su korigovane za vremenska razgraničenja.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

	31.12.2018.		
	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti i rezervisanja	Neto izloženost
Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija			
Redovni plasmani	60,512	599	59,913
Nivo 1	60,391	512	59,879
Problematični plasmani - Nivo 3	121	87	34
Grupno procenjeni	121	87	34
Pojedinačno procijenjeni	-	-	-
Krediti i potraživanja od komitenata i ostala sredstva			
Redovni plasmani	79,203	3,264	75,939
Nivo 1	76,229	2,996	73,233
Nivo 2	2,974	268	2,706
Problematični plasmani - Nivo 3	48,789	28,743	20,046
Grupno procijenjeni	3,149	2,302	847
Pojedinačno procijenjeni	45,640	26,441	19,199
Hartije od vrijednosti – Nivo 1	602	1	601
Sredstva stečena naplatom potraživanja	984	59	925
Ukupno bilansne izloženosti	**190,090**	**32,666**	**157,424**
Vanbilansne izloženosti			
Redovni plasmani	15,315	103	15,212
Nivo 1	15,205	103	15,102
Nivo 2	110	-	110
Plasmani u statusu neizmirenja obaveza - Nivo 3	60	10	50
Grupno procijenjeni	58	10	48
Pojedinačno procijenjeni	2	-	2
Ukupno vanbilansne izloženosti	**15,375**	**113**	**15,262**

Napomena: Bruto izloženosti su korigovane za vremenska razgraničenja

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U narednoj tabeli prikazana je struktura kredita i potraživanja od komitenata po kategorijama klasifikacija po ABRS i nivoima kreditnog rizika u skladu sa MSFI na dan 31. decembra 2019. godine

	Plasmani pravnim licima			Plasmani fizičkim licima			Ukupno 2019.
Kategorije	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Plasmani pravnim i fizičkim licima
A	37,487	32	-	29,948	364	-	67,831
B	3,503	453	-	677	376	41	5,049
C	94	80	762	242	376	1,125	2,679
D	200	-	12,032	73	14	1,377	13,696
E	-	-	5,162	20	-	1,815	6,997
Ukupno	**41,284**	**565**	**17,955**	**30,960**	**1,130**	**4,358**	**96,252**

	Ispravke vrednosti plasmana pravnim licima			Ispravke vrednosti plasmana fizičkim licima			Ukupno 2019.
Kategorije	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Plasmani pravnim i fizičkim licima
A	450	-	-	2,301	86	-	2,837
B	37	7	-	38	43	13	138
C	1	18	140	11	31	173	374
D	2	-	4,627	3	7	198	4,837
E	-	-	3,717	3	-	1,205	4,925
Ukupno	**490**	**25**	**8,484**	**2,356**	**167**	**1,589**	**13,111**

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U sledećim tabelama je prikazan pregled kreditne izloženosti (bilansno i vanbilansno) po geografskoj koncentraciji sa stanjem na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine:

Pregled finansijskih sredstava po geografskoj koncentraciji

U hiljadama KM

31.12.2019.	Republika Srpska	Makedonija	EU	Rusija	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke	53,601	283	13,268	8,344	75,496
Krediti i plasmani bankama					
Krediti i plasmani komitentima	108,353				108,353
Hartije od vrednosti	10,409				10,409
Invest.nekonsol.povez.	355				355
Ostala potraživanja	3,768			4	3,772
Garancije i ostale preuzete neopozive i opozive obaveze	13,478				13,478
Ukupno	**189,964**	**283**	**13,268**	**8,348**	**211,863**

U hiljadama KM

31.12.2018.	Republika Srpska	Makedonija	EU	Rusija	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke	40,320			-	40,320
Krediti i plasmani bankama	850	352	25,726	2,912	29,840
Krediti i plasmani komitentima	90,611	-	-	-	90,611
Hartije od vrednosti	601	-	-	-	601
Ostala sredstva	3,819	-	-	-	3,819
Garancije i ostale preuzete neopozive i opozive obaveze	15,375	-	-	-	15,375
Ukupno	151,576	352	25,726	2,912	180,566

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

(b) Kvalitet portfolija

Sredstva obezbjeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Ukupna izloženost kreditnom riziku se kontroliše uzimanjem kolaterala i garancija od klijenata pravnih lica i fizičkih lica.

Iznos i tip zahtijevanog sredstva obezbjeđenja naplate potraživanja zavisi od procjenjenog kreditnog rizika svakog komitenta. Uslovi obezbjeđenja koji prate svaki plasman su opredjeljeni analizom boniteta klijenta, vrstom izloženosti kreditnom riziku, ročnošću plasmana, kao i samim iznosom. Banka svojom internom metodologijom utvrđuje vrste kolaterala i parametre njihovog vrednovanja.

Glavne vrste kolaterala koje se uzimaju su podobni instrumenti obezbjeđenja u obliku nematerijalne i materijalne kreditne zaštite, a preovlađujući oblici su:

- za kredite pravnim licima: hipoteke na stambenim i poslovnim objektima, garancije treće strane, gotovinski depozit, zaloge na pokretnim stvarima; i
- za kredite fizičkim licima: gotovinski depozit, hipoteke na stambenim objektima i drugo.

Procjena vrijednosti ponuđenog instrumenta obezbjeđenja (zaloga na nepokretnim i pokretnim stvarima) vrši se od strane procenitelja sa liste koju je Banka odredila. Praćenje tržišne vrednosti kolaterala vrše stručne službe Banke.

Pregled kolaterala koje Banka posjeduje sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine se odnosi na:

- hipoteke u iznosu od 189,509 hiljada KM;
- ručne zaloge u iznosu od 37,992 hiljada KM; i
- depozite u iznosu od 427,50 hiljade KM.

Na dan 31. decembra 2019. godine, u korist Banke su upisane hipoteke kao sredstva obezbjeđenja potraživanja u ukupnom iznosu od 189,509 hiljada KM.

Banka za sve hipoteke posjeduje procjene dobijene od strane eksternih, nezavisnih licenciranih procjenitelja koje bi se mogle koristiti kao adekvatni instrumenti obezbjeđenja. Navedeni iznos predstavlja procjenjen iznos hipoteka od strane nezavisnih eksternih procjenitelja.

(c) Potraživanja sa statusom neizmirivanja obaveza

Banka posebno prati potraživanja sa statusom neizmirenja obaveza (*default*).

Bruto iznos potraživanja sa statusom neizmirivanja obaveza po segmentima i pokrivenost ispravkom vrijednosti, na dan 31. decembra 2019. godine prikazan je u tabeli u nastavku:

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.1. Kreditni rizik (Nastavak)

(c) Potraživanja sa statusom neizmirivanja obaveza (Nastavak)

U hiljadama KM

	Bruto izloženost	Bruto default	Ispravka vrijednosti i rezervisanja ukupno	Ispravka vrijednost i za default	Pokrivenost za default/ ispravka vrijednosti za default	Učešće default u ukupnoj izloženosti
Država,banke i FI	85,905	140	214	95	68%	0.2%
Fizička lica	42,013	8,153	7,927	5,361	66%	19%
Pravna lica	76,710	24,281	16,406	15,977	66%	32%
Preduzetnici	7,235	2,214	1,242	1,058	48%	31%
Ukupno	**211,863**	**34,788**	**25,789**	**22,491**	**65%**	**16%**

(d) Restrukturirani krediti

Banka može vršiti restrukturiranje plasmana u sledećim slučajevima:

- klijent se privremeno nalazi u neprilikama, zbog neočekivanih događaja koji nisu mogli biti pod kontrolom rukovodstva, ali se očekuje značajno poboljšanje finansijske i poslovne situacije u kraćem roku;
- klijent je smenio menadžment usled čijeg lošeg rukovođenja se našao u problemima, a Banka je upoznata sa kvalitetom novog menadžmenta, koji mora biti u stanju da sprovede realne planove i programe koje bi klijenta dovelo u zadovoljavajuću poslovnu situaciju;
- klijent je ponudio dodatnu imovinu i/ili sadužnike koji bi značajno promenili kvalitet plasmana;
- plasman je osiguran prvoklasnim instrumentima obezbeđenja; i
- znatan deo obaveza po plasmanu je naplaćen.

Restrukturiranje loših plasmana vrši se na bazi ocjene Sektora za restruktuiranje ili Pravne službe, a na bazi Odluke nadležnog organa Banke o restrukturiranju plasmana, pod uslovom da su tim potraživanjem zamjenjena sva bilansna potraživanja od dužnika zbog pogoršanja njegovog finansijskog stanja, bitno promjenjeni uslovi pod kojima je to potraživanje odobreno (pod čim se naročito podrazumijeva produženje roka vraćanja glavnice ili kamate, smanjenje kamatne stope ili visine potraživanja, zamjena ispunjenja kao i druge promene uslova kojima se olakšava položaj dužnika).

U 2019. godini Sektor za restruktuiranje loših plasmana restruktuirao je 13 kreditnih partija u inicijalnom iznosu od 335,316.45 KM

Stanje restrukturiranih kredita pravnih lica na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 11,804 hiljada KM.

Stanje restrukturiranih kredita fizičkih lica na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 5,047 hiljada KM.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora finansiranja I/ili otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti).

Izloženost riziku likvidnosti, nivo likvidnosti Banka iskazuje pokazateljem likvidnosti, užim pokazateljem likvidnosti i pokazateljem pokrića likvidnom aktivom.

Tabela u nastavku predstavlja analizu rokova dospjeća sredstava i obaveza Banke na dan 31. decembra 2019. godine na osnovu ugovorenih uslova plaćanja.

Ugovoreni rokovi dospjeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospjeća.

U hiljadama KM

	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	51,920	-	-	-	-	51,920
Krediti i plasmani bankama	23,719	163	123		-	24,005
Krediti i plasmani komitentima	5,948	5,696	23,313	31,721	16,211	82,889
Hartije od vrednosti	-	-	98	5,207	5,196	10,501
Ostala sredstva	3,072	1	-	355	-	3,428
Ukupno aktiva	**84,659**	**5,860**	**23,534**	**37,283**	**21,407**	**172,743**
PASIVA						
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija	353	-	-	2,400	-	2,753
Depoziti komitenata	83,169	8,150	29,435	20,830	445	142,029
Obaveze po kreditima	-	-	-	45	16,050	16,095
Ostale obaveze i PVR	372	-	-	-	-	372
Ukupno obaveze	**83,894**	**8,150**	**29,435**	**23,275**	**16,495**	**161,249**
Ročna neusklađenost na dan:						
- 31. decembra 2019. godine	**765**	**(2,290)**	**(5,901)**	**14,008**	**4,912**	
- 31.decembra 2018. godine	**6,970**	**(1,177)**	**(20,523)**	**13,518**	**4,409**	

Gore prikazana struktura sredstava i obaveza po ročnosti na dan 31. decembra 2018 godine ukazuje na postojanje ročne neusklađenosti u periodu od 1 do 3 meseca, od 3 do 12 meseci i u periodu preko 5 godina.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, Banka obračunava i prati i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (PPLA), koji predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Na dan 31. decembra 2019. godine ovaj pokazatelj je iznosio 902%.

Na dan 31. decembra 2019. godine, pokazatelj likvidnosti su imali sledeće vrednosti:

Pokazatelji:
Opšti racio likvidnosti 172,743/161,249=1,07
Kratkoročni racio likvidnosti (do 30 dana) 84,758/83,894=1,01

Odnos novčana sredstva/depoziti (do 30 dana) 75,057/83,522=0,90
Odnos novčana sredstva /depoziti (dugoročno) 75,057/144,782=0,52

Rigorozni racio likvidnosti (1-7 dana) 75,057/80,434=0,94

Odnos kredita i depozita bez sredstava IRB 67,13%
Odnos kredita i depozita bez sredstava IRB 60,35%

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.3. Rizik od promjene kamatnih stopa

U toku 2019. godine pokazatelji likvidnosti su se kretali u propisanim okvirima.

Kamatni rizik je rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promjena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi.

Banka je izložena kamatnom riziku u slučaju postojanja ročne neusklađenosti između njene kamatonosne aktive i pasive sa fiksnim kamatnim stopama, kao i u slučaju postojanja neusklađenosti datuma ponovnog utvrđivanja kamatnih stopa kamatonosne aktive i pasive sa promjenljivim kamatnim stopama.

U tabeli u nastavku prikazana je izloženost Banke riziku od promjene kamatnih stopa na dan 31. decembra 2019. godine.

U hiljadama KM

	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Nekama-tonosno	Ukupno
AKTIVA							
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	23,137	-	27,645	-	-	1,138	51,920
Krediti i plasmani bankama	-	-	15,783	-	-	8,222	24,005
Krediti i plasmani komitentima	1,823	13,137	25,129	24,330	11,226	7,244	82,889
Hartije od vrijednosti	-	-	250	4,957	5,195	99	10,501
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	3,428	3,428
Ukupno aktiva	**24,960**	**13,137**	**68,807**	**29,287**	**16,421**	**20,131**	**172,743**
PASIVA							
Sredstva po viđenju	1,746	-	75,195	-	-	1,701	78,642
Oročeni depoziti	3,534	8,187	29,057	22,644	132	1,190	64,744
Krediti	116	10,712	543	1,819	2,904	1	16,095
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	1,768	1,768
Ukupno obaveze	**5,396**	**18,899**	**104,795**	**24,463**	**3,036**	**4,660**	**161,249**
Ročna neusklađenost na dan:							
- 31. decembra 2019. godine	**19,564**	**(5,762)**	**(35,988)**	**4,824**	**13,385**	**15,471**	
- 31. decembra 2018. godine	**41,495**	**(1,177)**	**1,692**	**(8,666)**	**4,132**	**(34,279)**	

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.4. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promjene deviznog kursa.

Banka je izložena deviznom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Devizni rizik se izražava i mjeri ukupnom neto otvorenom deviznom pozicijom. Neto otvorena devizna pozicija u svakoj valuti pojedinačno i neto otvorena poziciju u zlatu je zbir sledećih elemenata:

- neto spot pozicije, koja predstavlja razliku između devizne imovine i deviznih obaveza u određenoj valuti, odnosno razliku između imovine i obaveza u zlatu;
- neto forvard pozicije, koja predstavlja razliku između svih iznosa koji će biti primljeni i svih koji će biti plaćeni po osnovu valutnih forvard ugovora, uključujući i valutne fjučers ugovore (ili fjučers ugovore na zlato) i hipotetički iznos iz valutnih svopova koji nije uključen u spot poziciju;
- neopozivih garancija, nepokrivenih akreditiva i sličnih vanbilansnih stavki na osnovu kojih je izvesno da će banka da izvrši plaćanje a verovatno je da ta sredstva neće moći da nadoknadi;
- neto delta (ili na delta koeficijentu zasnovanog) ekvivalenta svih valutnih opcija i opcija na zlato; i
- tržišne vrednosti opcija koje nisu ni valutne opcije ni opcije na zlato a čiji je predmet ugovora iskazan u stranoj valuti.

Devizna imovina i devizne obaveze podrazumijevaju, pored imovine i obaveza iskazanih u stranoj valuti i imovinu i obaveze iskazane u KM koje su indeksirane valutnom klauzulom.

U tabeli u nastavku dat je pregled devizne imovine i deviznih obaveza, kao i otvorena neto devizna pozicija na dan 31. decembra 2019 godine.

					U hiljadama KM	
Pozicija	**EUR**	**USD**	**CHF**	**Ostale valute**	**Ukupno u stranoj valuti**	**Ukupno u KM**
Imovina	92,099	3,164	5,495	880	-	101,638
Obaveze	92,507	2,490	4,722	288	-	99,985
Neto spot pozicija	-	-	-	-	-	-
Neto forvard pozicija	-	-	-	-	-	-
Duga pozicija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Kratka pozicija	**408**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Izražena u %	**2%**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Duga pozicija	**-**	**674**	**773**	**592**	**-**	**1,631**
Kratka pozicija	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Izražena u %	**-**	**4%**	**4%**	**3%**	**-**	**9%**

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.5. Upravljanje kapitalom

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine, kao i pokazatelj adekvatnosti kapitala:

		U hiljadama KM
	31.12.2019.	**31.12.2018.**
Regulatorni kapital	18,674	13,026
Osnovni kapital	18,674	13,026
Redovni osnovni kapital	17,214	10,600
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	17,832	19,744
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	6,000	6,000
Dobit/(Gubitak)	(240)	(8,915)
Ostala nematerijalna imovina prije odbitka odloženih poreza	(379)	(233)
Ostale rezerve	-	3
Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbitak od dodatnog osnovnog kapitala)	(4,540)	(3,573)
Rizična aktiva - rizikom ponderisane izloženosti		
Izloženost kreditnom riziku	85,561	94,018
Izloženost operativnom riziku	19,052	22,834
Izloženost deviznom riziku	3,146	5,212
Ukupno (2)	**107,759**	**122,064**
Stopa redovnog osnovnog kapitala	***15.97%***	***8.68%***
Stopa osnovnog kapitala	***17.33%***	***10.67%***
Stopa regulatornog kapitala	***17.33%***	***10.67%***

Na dan 31. decembra 2019. godine regulatorni kapital Banke iznosi 18,674 hiljade KM i viši je od propisanog minimuma od 15 miliona KM.

Stopa regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembra 2019. godine iznosi 17.33% i viša je od regulatorno propisanog minimuma od 12%, kao i od minimalno propisanog za Banku od strane ABRS koji iznosi 15%.

Odbitne stavke od kapitala čine priznati gubitak umanjen za zadržanu dobit iz prethodnih godina, ostala nematerijalna imovina, te nedostajuće rezreve.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.6. Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Agencije za bankarstvo republike Srpske na osnovu navedenog Zakona.

Ostvareni pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembra 2019. godine bili su sledeći:

Pokazatelji poslovanja	Propisani	Ostvareni
1. Regulatorni kapital	Minimum 15 miliona KM	18,674 hilj. KM
2. Stopa regulatornog kapitala	Minimum 12%	17.33%
3. Ulaganja Banke	Maksimum 40% kapitala	65%
4. Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 25% kapitala	57%
5. Najveći dopušteni iznos kreditnih potraživanja koji nije obezbijeđen kolateralom prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 15% kapitala	5%
6. Pokazatelj deviznog rizika	Maksimum 30% kapitala	9%

Na dan 31. decembra 2019. godine, regulatorni kapital Banke iznosi KM 18,674 hiljada, stopa regulatornog kapitala 17.33%.

Sledeći pokazatelji nisu bili usaglašeni sa propisanim limitima ABRS: odnos stalne imovine i regulatornog kapitala na dan 31. decembra 2019. godine koji iznosi 65%, velika izloženost koja je prekoračena u dva slučaja i iznosi 57% prema Zagrebačkoj banci i 44% prema Sberbank Moscow. Ostale izloženosti su ispod definisanog limita od 25%.

U pogledu mjesečnih pokazatelja likvidnosti, Banka je realizovala aktivnosti na implementaciji obračuna LCR, i počev od 31. marta 2019. godine Banka vrši obračun LCR svaki mesec. Na dan 31. decembra 2019.godine LCR je iznosio 902%

Banka je nabavila softversko rješenje odnosno modul za rizik likvidnosti koji je nadogradnja „riskGuard“ modula u kome se vrši ovaj obračun.

29.7. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza

Tehnike procene uključuju neto sadašnju vrednost i modele diskontovanog gotovinskog toka, upoređivanje sa sličnim instrumentima za koje postoji uočljiva tržišna cijena i druge modele procjene.

Pretpostavke i inputi korišćeni u tehnikama procene uključuju oslobođenje rizika i benčmark kamatne stope, kreditne marže i druge premije koje se koriste u proceni diskontne stope, cjene obveznica i vlasničkih hartija, devizne kurseve, kapital i kapitalom indeksirane cijene i očekivane oscilacije cijena i korelacije.

Tri široko korišćene tehnike procene su tržišni pristup, troškovni pristup i prihodni pristup. U nekim slučajevima jedna tehnika procjene će biti dovoljna, u drugim slučajevima, primjena više metoda procjene će biti potrebna da se primjeni.

29. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

29.7. Pravična (fer) vrednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Ako se koriste višestruke metode procjene vrijednosti za mjerenje fer vrednosti, rezultat će biti procjenjen uzimajući u obzir logiku raspona vrijednosti indikovanu datim rezultatom. Fer vrijednost je tačka u okviru raspona koja je najreprezentativnija za fer vrednost u datim uslovima.

Inputi za tehnike procjene vrijednosti logično predstavljaju tržišna očekivanja i mjerenja faktora rizika-povraćaja inherentnih finansijskom instrumentu. Banka formira tehnike procjene vrijednosti i testira njihovu validnost koristeći cijene tekućih transakcija na tržištu koje se mogu uočiti za isti instrument ili druge raspoložive tržišne podatke koji se mogu primjeniti.

Najbolji dokaz fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja je cijena transakcije, ukoliko fer vrijednost datog instrumenta nije utvrđena poređenjem sa drugim tekućim tržišnim transakcijama koje se uočavaju za dati instrument.

Banka mjeri fer vrijednost pomoću sledeće hijerarhije fer vrijednosti koja odražava značaj inputa koji se koriste u izradi mjerenja:

- **Nivo 1**: Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičan instrument.
- **Nivo 2**: Tehnike procjene koje se temelje na uočljivim inputima koji ne predstavljaju kotirane cene iz nivoa 1, bilo direktno (tj. kao cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena). Ova kategorija uključuje instrumente koji su vrednovani korišćenjem: kotirane tržišne cijene na aktivnim tržištima za slične instrumente; navedene cijene za iste ili slične instrumente na tržištima koja se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike procjene u kojima su svi značajni inputi direktno ili indirektno uočljivi iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3**: Tehnike procjene koje koriste značajne neuočljive inpute. Ova kategorija uključuje sve instrumente, gdje tehnika vrednovanja uključuje inpute nebazirane na uočljivim podacima i neuočljivi inputi imaju značajan uticaj na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na bazi kotiranih cijena sličnih instrumenata gde su značajna neuočljiva podešavanja ili pretpostavke potrebne da bi se odražavala razlika između instrumenata.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (HOV koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz BU HOV koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat, i preostali manji deo čine akcije - banaka i preduzeća) je zasnovana na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja.

Ovi instrumenti su uključeni u nivo 1 hijerarhije odmjeravanja fer vrijednosti.

Kako se državne obveznice ne kotiraju na Berzi za potrebe utvrđivanja tržišne vrijednosti koristi se kamatna stopa koja se određuje primjenom metoda interpolacije kamatnih stopa na sekundarnom/primarnom tržištu za hartije približne ročnosti (od dana bilansiranja do roka dospijeća). Primjenom tako dobijene kamatne stope izračunava se tržišna vrijednost državnih hartija od vrijednosti.

Tržišno usklađivanje državnih hartija od vrijednosti vrši se kvartalno i razvrstane su u Bankarsku knjigu kao dužničke hartije koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat.

Banka je izvršila analizu fer vrednosti finansijskih sredstava i obaveza i utvrdila da one ne odstupaju od knjigovodstvenih.

30. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

(a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2019. godine, Banka se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Ukupno procjenjeni iznos tužbenih zahteva iznosi 41 hiljada KM (31. decembar 2018. godine: 47 hiljada KM).

Pored prethodno navedenog, pokrenut je spor protiv Banke po tužbi jednog fizičkog lica za naknadu štete, uz napomenu da je u predmetnom sporu u prvostepenom postupku odlučeno u korist Banke.

(b) Poreski rizici

Obzirom da Banka posluje na teritoriji RS i Brčko Distrikta BiH u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u obje jurisdikcije, Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak, U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni,

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala, Iz tog razloga transakcije koje se odnose na obračune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata, Ove činjenice utiču da je poreski rizik u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom,

31. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

Od 01. januara 2020. godine, na snagu je stupila Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (“Službeni glasnik RS” broj 48/19 i 109/19). Za razliku od obračuna ispravki koja se primjenjivala do 31. decembra 2019. godine u skladu sa Metodologijom priznavanja i vrednovanja finansijskih instrumenata po MSFI 9, novom Odlukom su propisani minimumi očekivanih kreditnih gubitaka za različite nivoe izloženosti. Pri tome, Banka je u obavezi i dalje da vrši obračun očekivanih kreditnih gubitaka po usvojenoj Metodologiji, te ukoliko utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizilaze iz odredaba Odluke, dužna je primjeniti tako utvrđen, veći iznos.

Primjenom Odluke o upravljanju kreditnim rizikom koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine došlo je do povećanja očekivanih kreditnih gubitaka za 6,444 hilj KM, od čega se na finansijsku imovinu odnosi 4,411 hilj KM, a na materijalnu stečenu imovinu 2,234 hilj KM.

Efekti primjene Odluke evidentirani su na računima kapitala i iskazani u redovnom osnovnom kapitalu.

Nakon primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom regulatorni kapital iznosi 17,705 hiljada KM, a stopa adekvatnosti regulatornog kapitala 15.23%

32. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2019. i 31. decembra 2018. godine u funkcionalnu valutu (BAM), za pojedine glavne strane valute su:

		U KM
	31.12.2019.	31.12.2018.
EUR	1.95583	1.95583
USD	1.747994	1.707552
CHF	1.799126	1.742077

Bijeljina, 28. februar 2020. godine

Jadranka Marković
Direktor
Sektora računovodstva i izveštavanja

Petar Lazić
Član uprave

NAŠA BANKA A.D. BIJELJINA

Ružica Janković
Predsjednica uprave

BDO d.o.o. Banja Luka
Ive Andrića 15
78000 Banja Luka
Republika Srpska, BiH
Tel: +387 51 225 011
Fax: +387 51 225 012

www.bdo.ba